

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-37. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar po upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost" Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

„Jeklena čelada“

„Jeklena čelada“, nemški „Stahlhelm“, je beseda, ki je bila od nedelje sem vodilni motiv številnim člankom raznih evropskih listov. Ródlila je ta beseda od nedelje sem tudi precej razburjenja. Posebno glase odzvojev je imelo to razburjenje predvsem na Francoskem, kakor je povsem razumljivo. Pa tudi tu pri nas v Italiji ni ostalo to, kar se dela v znamenju tega gesla, brez odziva. „Popolo d'Italia“ od preteklega torka je objavil n. pr. na račun Nemcev kratko beležko, ki vsebuje resen opomin na posledice, katere bi moglo roditi gibanje „Jeklena čelada“ za Nemčijo in njen položaj. Nekatere vodilne osebe tega gibanja so namreč dale izjave, v katerih so označile meje nemških političnih aspiracij z imeni Riga in Trst. Ako noče Nemčija sama dodati k svojim prejšnjim nesrečam še dolgo dobo pokore, mora gledati, da ublažuje, a ne še poostrojuje nezaupanje okoli sebe.

To je jedro pripombe „Popolo d'Italia“, pri čemer poudarja vodilno fašistovsko glasilo, da noče slediti Francozom, ki so napravili napako, da se preveč razburjajo radi manifestacij, ki so se vršile preteklo nedeljo v Berlinu. In res je bilo razburjenje francoskega javnega mnenja mnogo obsejnejše in je nesorazmerno v večji meri zadobilo po listih tudi svoj zunanji izraz.

„Jeklena čelada“ ali „Stahlhelm“ je ime organizacije nemških veteranov iz svetovne vojne. Po nekaterih podatkih je včlanjenih v njej nad en milijon bivših vojakov, ki so se udeležili svetovne vojne. Po pravilniku mora biti član te organizacije vsaj vojak, ki je bil vsaj štiri mesece v prvih vrstah bojeve fronte. Častni člani te organizacije so predsednik nemške republike Hindenburg, general Mackensen, dalje člani nekdanjih nemških vladarskih hiš in razne druge osebnosti, ki so igrale v zadnji vojni kako vidnejšo vlogo.

Po svoji sestavi bi torej bila ta organizacija društvo bivših bojevnikov, kakor jih imamo po drugih državah. Nedeljska manifestacija, ki je bila prirejena v Berlinu, pa je pokazala, da gre za eminentno politično gibanje, ki ima natančno določene cilje, katerih tudi nikakor ne prikriva. Njen cilj presega daleč gojitev junaškega duha v narodu, naloga, ki je brez dvoja vredna pohvale in podpore. Defiliranje 70-80.000 bivših vojakov po berlinskih ulicah v uniformah in z nahrbtniki je vzvišeno poveljevanje ideje pozitivnosti za domovino, nastop, ki bi mogel le dražiti k posnemanju.

Toda na čelu teh „čet“ so korakali štirje nemški principi iz hiše Hohenzollernov: Eitel-Friedrich, Oskar, Avgust-Viljem, sinovi bivšega cesarja Viljama, in najstarejši sin bivšega prestolonaslednika. Na ta način je zadobila manifestacija čisto monarhistično lice in od tod prvi vzrok za razburjenje v inozemstvu, predvsem pa v sosedni Franciji, kot smo že naglasili.

Se mnogo resnejše narave pa je proglas, ki so ga izdali povodom nedeljskih manifestacij voditelji gibanja „Jeklena čelada“. Ta proglas predstavlja jasen političen program. „Jeklena čelada“ ne priznava položaja, ki ga je ustvarila Versailleska mirovna pogodba, niti pogodb, ki so jo sledile (Dawesov načrt in lokarnske pogodbe). Zahteva, da se preklicajo priznanja, ki so jih dala Nemčiji glede vojne krivde, vzpostaviti se mora vojaška svoboda Nemčije, vojna odškodnina se mora razdeliti na vse države, ki so krive, da je prišlo do vojne, Nemčiji se morajo vrniti kolonije, doma se imajo vzpostaviti prejšnje cesarske barve, oblast predsednika republike se mora razširiti itd.

Kakor se vidi, ni ta program nič drugega nego popolna odklonitev mirovnih pogodb. Kot tak je v najostrejšem nasprotju z zunanjo politiko sedanje nemške vlade, ki sloni po vstopu Nemčije v Družbo narodov na načelu vestnega izpolnjevanja mirovnih obvez. Posledice te politike so bile že do sedaj bla-

godejne, kar se kaže posebno v odnehanju v prejšnji kronični napetosti med Francijo in Nemčijo, ki je vladala vsa povojna leta. Da take manifestacije ne jačajo politike sedanje vlade, je na dlani, in s tega vidika je povsem razumljivo, že gori omenjeno razburjenje pri sosedih Nemčije.

Vsaka sprememba sedanjih smernic nemške zunanje politike bi pač morala imeti najneprijetnejše posledice, če bi naravnost ne spravila v nevarnost evropskega mira. Vendar pa je politična moč „jeklenočeladcev“ premajhna, da bi mogli izvesti take spremembe ter z njimi nove evropske krize, dasi je na drugi strani gotovo, da je bila v nedeljo z njimi vsa takolmenovana desnica med nemškimi politično opredeljenimi masami. Če pa že bo imelo nedeljsko zborovanje kakše posledice, potem se bodo čutile predvsem v notranji politiki, in sicer v tem smislu, da bo razburjenje v inozemstvu narekvalo obrazovanje nove vlade brez udeležbe strank desnice. Že včeraj smo poročali, da so se pojavili radi teh dogodkov v nemški vladi znaki bližajoče se krize.

Znižanje cen

življenjskim potrebščinam

RIM, 11. (Izv.) Tiskovni urad predsednika vlade sporoča, da dosega kampanja za znižanje cen vsled postopanja za revalutacijo lire, ki je bilo uvedeno pod vodstvom predsednika vlade in pospešeno s sklepom, sprejetim na poslednjem zasedanju ministrskega sveta, z vsakim dnem vedno večje uspehe. Poročilo navaja celo vrsto primerov o padanju cen raznih izdelkov in življenjskim potrebščinam. Tako so na primer sklenili voditelji turinske trgovske zveze znižati za 10 odstotkov cene obleki, perilu, pokrivalom, obuvalom in raznemu drugemu blagu. Predsednik vlade sklene osebno za precejšnjim znižanjem cen ter hoče doseči, da se cene čim prej prilagodijo zvišanju vrednosti italijanskega denarja.

On. Casertano v Rimu

Zbornica se bo sestala 26. maja?

RIM, 11. (Izv.) Danes zjutraj se je povrnil v Rim predsednik poslanske zbornice on. Casertano. Jutri zjutraj bo on. Mussolini sprejel predsednika parlamenta ter se bo z njim posvetoval o predložitvi zasedanju poslanske zbornice in o dnevu sklicanja parlamenta. Po vsej verjetnosti se sestane poslanska zbornica dne 26. maja.

Kdaj bo govoril on. Mussolini?

RIM, 11. (Izv.) Včeraj zvečer je krožila v političnih krogih preselica vest, da bo imel on. Mussolini o priliki razprave o proračunu zunanje ministrstva v senatu važen govor o italijanski zunanji politiki. Današnja „Tribuna“ pa pravi, da ta vest s svojimi informacijami iz dobropo- učenih virov ne odgovarja resnici, pač pa potrjuje, da bo imel on. Mussolini važen govor o priliki razprave o proračunu ministrstva za notranje zadeve v poslanski zbornici.

Rimski kvestor pri predsedniku vlade

RIM, 11. (Izv.) Danes zjutraj je sprejel predsednik vlade rimskega kvestorja komendatorja Angeluzzija. Kvestorja-komisarja komendatorja Cesaria, komisarja Picinna in orožniškega brigadirja Giampaolija, ki mu jih je predstavil državni podtajnik on. Suardo. Predsednik vlade, ki je vedno vzpodbujal in se osebno zanimal za zasledovanje morilcev in oskrnjevalcev štirih nedolžnih deklic, je častital funkcionarjem javne varnosti, da se jim je končno posrečilo iztakniti krutega zločinca.

Kongres Bizantologov

RIM, 11. (Izv.) Predsednik vlade je davi sprejel profesorja Antonia Munjoza, ki mu je podrobno poročal o delu in rezultatih mednarodnega kongresa za bizantološko študije, ki se je vršil pred dnevi v Beogradu. Kongres je imel ne samo važen znanstven, ampak tudi velik moralen pomen.

De Bono v Rimu

RIM, 11. (Izv.) Včeraj je prišel v Rim gubernator Tripolitanijske senator De Bono, ki ostane v prestolici nekoliko dni. Tekom svojega bivanja v Rimu bo poročal gubernator De Bono on. Mussoliniju in on. Federzoniju, ministru za kolonije, o vedno bolj zadovoljivem položaju v Tripolitaniji in o vedno bolj naraščajočem povzdigu produkcije.

Spremembe v Boizanu

RIM, 11. (Izv.) Tiskovni urad fašistovske stranke poroča, da je pokrajinski tajnik fašistovske stranke v pokrajini Boizano Muzij Levoni podal ostavko. Na njegovo mesto je bil imenovan kot izredni komisar poslanec on. Alfred Giarratana.

Zavod za zaščito materinstva in dece

RIM, 11. (Izv.) Predsednik vlade bo imenoval poslanca on. Blanca za izrednega komisarja državnega zavoda za zaščito materinstva in dece v svrhu reorganizacije tega zavoda.

On. Ricci v Rimu

RIM, 11. (Izv.) Generalni podtajnik fašistovske stranke on. Renato Ricci, ki se je udeležil fašistovske svečanosti v Toskani, je prišel včeraj zvečer iz Toskane na aeroplanu v Rim.

Klasične igre v Ostiji

RIM, 11. (Izv.) V kratkem času bo otvorjena v rimskem gledišču v Ostiji sezona klasičnih iger, ki je dosedaj trajala v grškem gledišču v Sirakuzi. V celoti bo predvajanih 18 predstav, med katerimi bodo Aishilova tragedija „Sedmorica v Tebah“, Sofoklejeva „Antigona“ in Aristofanova „Oblaki“. V rimskem gledišču v Ostiji so se že pričela dela za zgradbo odra. Več ali manj se bodo dajale v tej sezoni klasičnih iger iste predstave, kot so bile odigrane v ravnokar dokončani sezoni v grškem gledišču v Sirakuzi.

Milan dobi nov koledvor

MILAN, 11. (Izv.) Pod predstvom senatorja Mangialija se je sestala včeraj komisija, kateri je poverjeno nadziranje zgradbe novega milanskega koledvora. Inženir Duazzo je predložil definitivni načrt zgradbe, ki bo stala 88 milijonov lir. Komisija stremi predvsem za tem, da se pričnejo čimprej gradbeni dela.

Za oficirske gojenice

RIM, 10. (Izv.) Današnji vojaški uradni list prinaša podrobne določbe o šolah za oficirske gojenice letnika 1907. Tečaj za vse enoletne prostovoljce izjemščih medicinske in veterinarje se bodo vršili v dveh dobach. Prvi tečaj bo prišel dne 1. avgusta 1927., drugi pa dne 15. januarja 1928. Prvi tečaj bodo obiskovali oni oficirski gojenici, ki so bili rojeni med 1. januarja in 31. avgusta 1907., drugi tečaj pa oni, ki so bili rojeni med 1. septembra in 31. decembra 1907. Visokoškolskim in srednješkolskim dijakom, ki morajo polagati državne izpite, je dovoljeno vpisati se v drugi tečaj, pa tudi če so bili rojeni pred 1. septembra 1907. Tekom tečaja ne bodo dovoljeni nikakoli dopusti.

Vihar v Livornu

Smrtne nesreče

LIVORNO, 11. (Izv.) Danes okrog 16. ure je divjala nad Livornom velika nevihta. Ob izvoru nevihte so se nekateri dijakji na igrišču „Campo Marzio“ trenirali v nogometu. Nenadoma pa je udarila med nje strela. Zračni pritisk je vrgel večino dijakov na tla, a so se po trenutnem omamljenju spet dvignili. Strela je ubila enega izmed njih, ki mu je ime Josip Mamoni in mu je 14 let. Obležal je mrtev na tleh.

Strušna tragedija

v Milanu

MILAN, 11. (Izv.) Danes zjutraj se je odigrala v ulici Bersaglio, v hiši št. 28, v kateri sta prebivala zakonca Ivan Chiaromonte in Angela Bernova, strušna tragedija.

Ob 10. uri dopoldne je prišel v njuno stanovanje 45-letni Richard Incerti, ki se je v poslednjem času radi trgovskih zadev z Ivanom Chiaromontom pogo-

sto sprl. Tudi danes se je kaj kmalu vnel med obema možema hud prepir, tekom katerega je potegnil Incerti iz žepa samokres ter sprožil proti svojemur nasprotniku, ki je obležal na licu mesta mrtve. Potem je Incerti usmeril samokres tudi proti ženi, ki pa je iz strahu skočila skozi okno ter se ubila. Incerti pa je nameril samokres še proti samemu sebi ter se še sebe usmrtil.

Bančna konfederacija

Zborovanje gospodarsko-finančnega odseka

RIM, 11. Danes predpoldne so se sestali v prostorih zavoda „Banca d'Italia“ člani gospodarsko-finančnega odseka Splošne fašistovske bančne konfederacije. Vlado so zastopali na tem sestanku državni podtajniki Frignani, Bottai in Bisi. Prisotne so bile tudi številne druge osebnosti iz višjih političnih in finančnih krogov.

Sestanek je otvoril glavni ravnatelj zavoda „Banca d'Italia“, kateri je povdarjal veliki pomen, ki ga imajo zborovanja glavnih predstavnikov iz finančnega sveta. Zadnje takšno zborovanje se je vršilo oktobra 1925. Od takrat pa so važni dogodki temeljito izpremenili finančno in gospodarsko življenje države.

Aretacije v Veroni

VERONA, 11. Tukajšnja kvestura je po daljšem zasledovanju aretirala osem komunistov, ki so obdolženi, da so snovali zaroto proti državi. Med aretiranci je tudi petindvajsetletni Ivan Zanetti, ki je svoj čas pobegnil iz ječe in vršil službo komunističnega kurirja med Veronom in Milanom. Tudi v pokrajini je bilo aretiranih več oseb. Pri preiskavah so organi javne varnosti zaplenili razne izkaznice ter brošure in okrožnice privatne vsebine.

Poslaniki v Beogradu

pri ministru Marinkoviću

BEOGRAD, 11. (Izv.) Danes so zunanega ministra dr. Marinkovića posetili francoski, angleški, italijanski, avstrijski in albanski poslaniki ter razni drugi diplomati. Vsi ti poseti so bili v zvezi z odhodom zunanjega ministra na konferenco Male antante. Jugoslovska delegacija je odpovala nocoj ob 23.20 v Jachimov.

Konferenca Male antante

O čem bodo razpravljali ministri v Jachimovu?

BEOGRAD, 11. (Izv.) Današnja „Politika“ sporoča, da bodo na sestanku Male antante v Jachimovu zastopniki njenih članic razpravljali o splošnem evropskem položaju in dogodkih, ki so se pripetili od lanskega sestanka na Bledu dalje. Razume se, da se bo konferenca največ bavila z onimi problemi, ki direktno interesirajo vse tri članice. V razpravi o splošnem evropskem položaju se bo predvsem razmotrivala tendenca, ki stremi za novim grupiranjem sil. Zatem bodo zunanji ministri Male antante razpravljali o vprašanjih, ki posebej interesirajo vsako članico Male antante. V področje teh problemov spada na prvo mesto Madžarska. Sedanje položaj Madžarske in nadaljnje pacifično zadržanje držav Male antante napram njej bosta predmeta obširnih diskusij. Ministri bodo razpravljali tudi o možnosti posebnih arangementov za Madžarsko. Končno bodo zunanji ministri proučevali vprašanja, ki interesirajo predvsem po dve in dve državi: Čehoslovaško in Jugoslovijo, Romunijo in Čehoslovaško, ter Jugoslovijo in Romunijo. To je v glavnih potezih program konference v Jachimovu.

Zahteva Jovana Plamenca

BEOGRAD, 11. (Izv.) Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so ministri razpravljali o svojih resortnih zadevah. Med drugimi je bila odklonjena zahteva bivšega črnogorskega zunanje ministra Jovana Plamenca, ki je zahteval, naj mu jugoslovska država izplača 600.000 švicarskih frankov kot vojno odškodnino.

Vojaška kontrola na Bolgarskem

bo ukinjena

SOFIJA, 11. Mednarodna nadzorovalna komisija je zaključila svoje delo. Polkovnik Rinck, predsednik komisije, je sinoči odpotoval v Pariz, da preda poslaniški konferenci svoje poročilo. V tukajšnjih političnih krogih računajo, da se bo vojaška kontrola odpravila že v prvi polovici junija.

SOFIJA, 11. (Izv.) Predsednik vojne kontrolne komisije v Sofiji je odpotoval v Pariz radi predložitve poročila mednarodne kontrolne komisije o stanju bolgarske razorožitve. List „Zor“ piše povodom tega, da Jugoslovija vsekakor ne bo ovirala ukinjenja vojne kontrole v Bolgarski, ker so se v zadnjem času odnošaji med Jugoslavijo in Bolgarsko zboljšali. Radi tega menijo, da Jugoslovija ne bo predlagala nobenih pridržkov na konferenci Male antante.

Polet francoskih letalcev

Nobene vesti o usodi Nungesserja in Coltija

PARIZ, 11. Tretji dan je že, odkar sta francoska letalca Nungesser in Coli zapustila v svojem letalu Bourget ter odletela proti zapadu. Hotela sta izvršiti direktni polet med Parizom in New-Yorkom. Do sedaj pa še ni nobenih vesti o njuni usodi. Skoro gotovo je, da sta morala letalca pristati radi kakšne neizgode sredi oceana, če se jima ni še kaj hujšega pripetilo. Francija, Anglija in Združene države so poslale svoje vojne ladje na visoko morje iskat ponesrečena letalca. Z istim namenom krožijo po Atlantiku trije veliki prekoceanski parniki, vendar pa do sedaj še zmerom brez uspeha.

TURIN, 11. Direktno zveze med Francijo in Italijo so pretrgane. Neko poročilo, poslano ob 13. uri preko Švice in Pariza pravi, da ni do sedaj še nobenih vesti o Nungesserju, Coltiju in Saint Romanu.

Poplave v Severni Ameriki

Žrtve strahovitega viharja v severnem delu Združenih držav

NEW-YORK, 11. Po vesteh, ki prihajajo iz New Orleansa, je najhujša nova nevarnost, ki je pretila državi Louisiana, za enkrat prešla. Nasipi so kljubovali Mississippijevim vodam. Največji naval voda bo pritekel danes ali jutri v new-orleansko okolico. Zato je guverner ukazal razširiti vrzeli v nasipih, ki se nahajajo 16 kilometrov severno od Orleansa. Strokovnjaki računajo, da ni za mesto nobene nevarnosti več.

Neko poročilo ministrstva za poljedelstvo pravi, da je sedaj poplavljenih kakih 930 tisoč hektarjev zemlje, na kateri se prideluje bombaž.

PARIZ, 11. „New-York Herald“, pariška izdaja, ugotavlja, da je zadnji vihar, ki je divjal v severnem delu Združenih držav, povzročil ogromno škodo. Število človeških žrtev znaša 284 mrtvih in 825 ranjenih.

Vihar, nova nesreča, ki je zadela Združene države, je izbruhnil v soboto in je divjal v državah Arkansas, Texas, Missouri in Illinois. Na tisoče oseb je brez strehe. Rdeči križ je poslal pomožne oddelke v prizadete kraje.

Angleži in Nemci

LONDON, 11. „Evening News“ naznaja, da so se pričela važna pogajanja „Imperial Chemical Industries Limited“, ki združuje vso angleško kemično industrijo, ter med nemško korporacijo producentov barvil. Svrha pogajanj je doseči splošen sporazum glede izdelovanja in prodajanja kemičnih izdelkov.

Politične beležke

NARODNI PRAZNIK V ROMUNIJ

Dne 10. maja proslavlja Romunska svoj državni praznik. To je eden najznamenitejših dni v romunski zgodovini. Tega dne se spominja vsa Romunija treh važnih dogodkov, ki so se dogodili tekom zadnjih 60 let. Bilo je 10. maja 1866. leta, ko so Romuni svečano sprejeli v Bukareštu novozvoljenega

kneza Karla Hohenzollernskega, ki je v katedrali in narodni zbornici položil prisego državi, da bo spoštoval njene zakone, da bo ščitil njeno vero, da bo branil romunske dežele in da bo vladal kot ustaven vladar. Romunija je bila tedaj pod turško suverenostjo, pa knez Karl je od vsega početka svoje vladne stremel za tem, da osvobodil svojo državo turškega jarma in da ustvari iz nje samostojno kraljevino.

Svoj prvi cilj je knez Karl dosegel 10. maja 1877. leta, ko se je Romunija odločila, da stopi obenem z Rusijo v vojno proti Turčiji in ko je romunski parlament proglasil državno neodvisnost. Tako je pričela osvobodilna vojna.

Knez Karl je dosegel svoj drugi cilj dne 10. maja 1881. leta. Tega dne je postala Romunija kraljevina. Knez Karl je bil njen prvi kralj. Zanimivo je, da je bila romunska krona izdelana iz turških topov, ki so jih Romuni dobili v romunskoturški vojni 1877. pri Plevni.

Letošnje obletnice, ki jih Romuni praznujejo z veliki slovesnostmi, se proslavljajo s še večjim navdušenjem in slavljenjem, ker je ena teh obletnic petdesetletnica Romunije. 10. maja 1927. Romunija dopolni 50. leto svojega svobodnega državnega obstoja. Veselje pa ne bo doseglo svojega vrhunca. — Kralj Ferdinand „Osvoboditelj vseh Romunov“ se slavnosti ne udeleži. Radi tega je v Bukareštu odpadla tudi velika vojaška parada.

Obvezno zdravljenje alkoholistov v Rusiji

Pred časom se je vršila v oddelku notranjega ministrstva za proučevanje zločinov konferenca, ki naj bi razrešila vprašanje obveznega lečenja alkoholistov. Konferenci je predsedoval profesor A. A. Žiženko. Debate so se udeleževali odlični psihiatri in pravniki. Predvsem je konferenca ugotovila in sklenila, da bo treba podvržeti obveznemu zdravljenju take osebe, ki trpijo na kroničnem alkoholizmu in ki predstavljajo socialno zlo in opasnost. Potrebo obveznega zdravljenja alkoholizma bo z zdravniškim odobrenjem v posameznih slučajih ugotavljalo sodišče. Poleg tega je bil profesor P. A. Ostankov mnenja, da bi bilo treba lečiti tudi take osebe, ki s svojim alkoholizmom gmotno škodujejo svojim starišem ali pa ves svoj zaslužek zapijejo. Nadzorovana bo ne samo oseba sama, temveč tudi njeno imetje in njen zaslužek.

Obvezen šolski pouk v Rusiji

Sovjetska vlada je v teh dneh odobrila predlog, ki ga je staval komisar narodne prosvete glede obveznega šolskega pouka po vseh sovjetskih republikah. Predlog pa vsebuje obenem klavzulo, ki omejuje obveznost šolskega pouka samo na one kraje, ki v njih obstojajo šolske zgradbe in katerim njihova lastna sredstva omogočajo vzdrževanje brezplačnega pouka.

Sicer bo vsak državljani dolžan pošiljati svojo deco v šolo in bo to pripomoglo k znižanju odstotka analfabetov, ne more se pa z gotovostjo reči, kdaj bo ta zakon izvršen po vseh sovjetskih republikah in kdaj bo odstotek analfabetov v Rusiji padel na minimum.

Ruska akademija znanosti in desetletnica komunistične revolucije

Uradne proslave desetletnice komunistične revolucije v sovjetskih republikah se bo udeležila tudi ruska akademija znanosti. Akademija znanosti je v Petrogradu pod predsedništvom akademika Oldenburga izvolila posebno komisijo, ki bo morala izdelati svečani program jubileja. Ob tej priliki bo izdala akademija dve knjigi, v katerih bodo očitani in opisani dosedanje delo in uspehi akademije.

Spomenik Leva Tolstega

V Petrogradu se je sestala komisija, ki ima nalog, da sestavi program proslave stoletnice rojstva Leva Nikolajeviča Tolstega. Na poslednjem sestanku pripravljalnega odbora je staval akademik Gimgburg predlog, naj se postavi Tolstemu spomenik na enem izmed petrogradskih trgov.

Novi promogovniki v sovjetskih republikah

Gospodarska konferenca v Rusiji je sklenila, da se bodo v tekočem gospodarskem letu pričeli ekspanzivni promogovniki v kuznetski okolici v Sibiriji, kjer se bo zgradila obema tudi jeklarne. Povodom poslednjega preiskovanja zemlje so strokovnjaki poleg promoga odkrili tudi velika ležišča železne rude. Računajo, da znaša količina te rude zaokrog milijardo pudov (16 milijonov ton).

Tvorilca za izdelovanje pasov za vezanje snopov

Državni gospodarski svet v Rusiji je sklenil, da se zgradi v tekočem gospodarskem letu nova tvornica, ki bi izdelovala pase, s katerimi se povezujejo snopi. Takih vseh uvažajo Rusija doslej po 450.000 pudov na leto. Nova tvornica bo mogla izdelovati vsako leto po 300.000 pudov teh vezli.

Razstava »Sovjetske delovne šole« v inozemstvu

V Moskvi pripravljajo razstavo »Sovjetske delovne šole«, ki jo bodo odpremili v vsa večja evropska mesta. Razstava bo organizirana po vzoru danskega šolskega muzeja. V prvo bo odprta v Kodanju, nato pa v Berlinu. Razstavo bodo priredili morda tudi v Pragi. Svrha te razstave je seveda propagandna. Svet naj bi videl, kako delujejo, vzgajajo in kako so urejene sovjetske delovne šole, zabavalnice, deželni vrti itd. Večina predmetov te razstave bo sestavljena iz črtežev, slik, zbirke, letakov in drugih reči, ki so jih ustvarili učenci sovjetskih delovnih šol.

Herbenov jubilej

Dr. Jan Herben, odlični češki novinar in književnik, je praznoval 7. maja sedemdesetletnico svojega rojstva. Kot ustanovitelj in glavni urednik lista »Čas«, ki je kasneje postal dnevnik, je deloval pri tem listu vse od 1. 1887. Pisal je mnogo in zlasti o češkem duševnem življenju. Njegovo ime je prodrl v svet, tudi daleč preko čeških mej.

»Čas« je postal glasnik Masarykovih idej, glasnik njegove borbe za pravico, moralno povzdigo naroda, njegovega kritičnega pogleda na nazore, vrednote in avtoriteto onih, ki jim pripada preteklost, pa tudi onih, ki ustvarjajo sedanjost. Bil je glasnik njegovih teženj po reformi v šoli, v umetnosti, v družbi in v politiki. Ta duševna smer, ki se imenuje češki realizem, je že od vsega početka nalezla na oster, da celo strasten odpor konservativnih krogov. Masaryk v tej borbi ni našel boljše in zrelejšega pristajala od dr. Jana Herbena. Kot histroumen bpazovalec in zaveden zaščitnik te ideje je bil Herben vedno pripravljen doprinesiti tudi še tolike žrtve programu, o katerega izvedljivosti in vrednosti je bil docela prepričan. In njegov list je tudi večkrat materialno propadel, zlasti ko se je izpostavljaval v opasnih akcijah, kot na pr. v sporu o originalnosti Kraljedvorskega in Zelenohorskoga rokopa ali pri Masarykovem nastopu v poljskem procesu, v katerem je slednji dokazoval, da ne obstojajo ritualna ubojstva.

Nova ideja »Časa« je zahtevala novega izraza: Herben ga je našel in v tem je ravno njegov velik vpliv na razvoj čeških novinarskih razmer. Od dore preprosti, jasni in izraziti Havičkovih člankov dalje je češki novinarski stil padal v abstraktno nejasnost. Herben pa mu je spet vrnil enostavnost in lahkotno Havičkovih izrazov. Zamenjal je težke izraze, ki so se tedaj zelo pogosto rabili v političnih razpravah, z običajnim, lahkim govorom, ki ga je razumel vsak čitatelj.

V polemikah je Herben pokazal svoje strokovne zmožnosti. Bil je vztrajen borec za splošne pravice in z vsi pravico ga uvrščajo poleg Macharja v vrsto največjih borec njegovih dob na polju žurnalistike. Njegovo delovanje v javnosti pa ni izbrano samo v novinarstvu, pokazal se je tudi kot odlični književnik. Njegova literarna dela se odlikujejo po istih lastnostih kot njegovi novinarski članki. Piše v jasnem, svežem in živem stilu.

Izmed njegovih literarnih del naj navedemo zbirke pripovedk iz Slovaške »Moravske slike«, »Slovaška deca« in »Na vasi«, ki jih prepleta topla humor. V svojem romanu »Hostišov«, v katerem opisuje življenje v nekem zakotnem selu, podaja sli-

ko narodove morale. Njegovo največje delo, ki ga piše doslej še ni dovršil, je »Do tretjega in četrtga pokoljenja«. Njegovo veličino označajo jaka koncepcija in epska potankost, zanimivost dogodkov in izrazitost oseb ter živ pripovedni slog. »Čas«, plod tridesetletnega dela in edini vir dohodkov, je Herben v dobi svetovne vojne raje ustavil, nego da bi se pokoril zahtevam avstrijske državne policije.

Nedavno pa so ga politična načela ločila od narodno-demokratske stranke. Odrkel se je senatorski časti in vrnil se spet k žurnalistiki.

Žene v ruskih zlatih rudnikih
Življenje na Aldanu in v zlatih rudnikih vzbuja vedno večje zanimanje in pažnjo ruskega tiska in občinstva. V teh dneh je »Krasnaja Gazeta« objavila zanimiv članek B. Saharova o življenju žene na Aldanu.

Na Aldanu ne biva mnogo žen. Po vseh krajih, kjer se kopalo zlato, bi se jih dalo naštet komaj nekoliko desetorice, vsi ostali so sami bradati možje. Končno to tudi ni nobeno čudo, saj so zlate poljane po vsem Aldanu tako raztresene in težko dosegljive, da je treba večših prehoditi celih 700 km do železniške proge. In je prav malo žen, ki bi hrepenele na pr. po Tajgu, kamor je mogoče le peš, kajti konji se pogrežajo do trebuha v blato, po zimi pa morajo potniki čisto poleg sank in konjev teči, da se le malo ogrejejo.

Večina aldanskih žena je prišla tja iz zvezkih, amurskih in lenskih zlatih rudnikov. To so profesionalne kopavice zlata, navajene že od mladih nog na težko in bedno življenje. Te niso pod obleko noč, ki se zadržuje v vsakogar, ki se ob nje obregne. Taka žena preklanja in pauze kot kak pristajalski težak, a dela zato tem bolj. Kopa zlato rudo, kuha, pere, skrbi za moža in opravlja vse posele, ki spadajo v družinsko gospodarstvo.

Pa na Aldanu ne bivajo žene povsod, prebivalstvo slabših najdišč tvori 100 od sto moških. V takem slučaju opravlja domača posla možak, ki mu pri iskanju zlata sreča ni mila, ali ki ga bolezen odvrača od težkega dela.

Vatikan in restavracija Habsburgev na Madžarskem

V budimpeštanskih cerkvenih krogih se zatrjuje, da je madžarski ministrski predsednik grof Bethlen tekem svojega zadnjega obiska v Rimu skušal izvesti pri kardinalu Gaspariju za stališče Vatikana v vprašanju vzpostavitve Habsburgev na Madžarskem. Budimpeštanski cerkveni dostojanstveniki, ki se sicer zelo zanimajo za to vprašanje, zatrjujejo, da je Gasparij odvrnil Bethlenu, da zavzema sv. stolica glede vprašanja kralja na Madžarskem popolnoma nepristransko stališče, ker smatra, da je to čisto notranje vprašanje madžarskega naroda, ki ima pravo, da si izbere za kralja ono osebo, ki jo smatra za najbolj primerno. Vendar pa je kardinal Gasparij ob tej priliki opozoril grofa Bethlena na izvestne komplikacije, ki bi utegnile nastati v slučaju, da bi bil izbran madžarskim kraljem nadvojvoda Albrecht, kajti on bi ne mogel biti deležen cerkvenih privilegijev, ki jih je zadržala sv. stolica habsburški dinastiji in do katerih imajo pravico samo legitimni nasledniki zadnjega habsburškega vladarja — potemtakem edinole nadvojvoda Oton. Budimpeštanski cerkveni krogi, ki očitno simpatizirajo z legitimističnim pokretom, izvajajo iz te poslednje izjave kardinala Gasparija, da sveta stolica indirektno in zelo oprežno podpira kandidata nadvojvode Otona za madžarski prestol.

Prva obletnica prevrata Pilsudskega

V nedeljo je praznovala vsa Poljska prvo obletnico prevrata maršala Pilsudskega. Ta prevrat na Poljskem pa je zahteval mnogo človeških žrtv. Proslava je posvečena v prvi vrsti žrtvam lanske majske borbe, pa naj pripadajo te žrtve Pilsudskijevi ali pa nasprotni stranki.

Dne 6. maja je razposlal poljski notranji minister Sladowski vsem poljskim vovodstvom okrožnico, v kateri jih poziva, naj delujejo na to da poljska javnost pozabi na svoja nasprotja in politična nesoglasja ter da se posveti reševanju konkretnih vprašanj. Tega dne pa se naj poljski narod spomni lanskim žrtvam, ki jih je doprinesel na oltar domovine. Dalje zahteva ministru okrožnica, da se v sporazumu s svedeniki priredijo v vseh cerkvah po vsej državi svečane dušnice.

Notranja kolonizacija v Avstriji

Stalno vsaki odstotek nezaposlenih je prisilil avstrijsko vlado in avstrijske gospodarske kroge, da poiščejo nove poti, da vsaj deloma zatirajo to gospodarsko in socialno zlo. Mnogi vidijo rešitev tega problema v tem, da se nezaposleni poučijo v poljedelskih opravilih. Tako bi mogli in sedaj že tudi nameravajo kolonizirati plodovitejša kraja. Na ta način bo avstrijska dežela bolj naseljena. Nedavno se je izvršila prva poskušnja kolonizacije. Pri Pressbaumu se je na 50 ha zemlje in pašnikov naselilo 10 družin. Ako bo ta poskušnja pokazala kakše uspehe, tedaj bo tam dobilo okrog kakih 1000 družin svoj

krov in delo. Neka druga kolonizacija se pripravlja v neposredni bližini Dunaja.

Veliko pažno posveča avstrijska vlada tudi nameram inženirja B. Lenweberja, ki hoče prenesti v Avstrijo kitajski način poljedelstva. Vlada mu je stavila na razpolago potrebno zemljišče in material, da bo mogel uspešno izvršiti svoje poskuse. Če bi pokazali ti poskusi dobre rezultate, tedaj bosta avstrijska vlada in dunajska občina pričela kolonizacijo velikih mas brezposelnih. Računajo, da bi na ta način ne samo znižali število nezaposlenega prebivalstva in zmanjšali izdatke, temveč da bi porasla tudi poljedelska proizvodnja in se znižal deficit v trgovinski bilanci.

DNEVNE VESTI

Burja in mraz sredi maja

Skoraj nenadoma je v zadnjih dneh lepo se razvijajoče pomladno vreme pretrgal prekrat. V soboto 10. noči se je vilo. Dan za dnem so pretile nevihte, pa le tu pa tam je za nekaj ur zaropotalo, treskalo, a vselej je kmalu minilo. Meteorološke napovedi so namigavale na spremenljivo nebo, na padec temperature, na dež, na lahne vetrove. Vse je bilo res, včeraj pa je bilo napovedano sicer grozote oblačno nebo, a o vetru je govorila napoved, da bo slab kot dan poprej.

Kar nenadoma pa je zapihalo proti jutru s Krasa, sunki so neprestano rasli, okrog streh in oglov je pričelo cviliti, žvižgati, tuliti — v najlepšem mesecu, sredi cvetočih pomladi smo dobili — burjo. Ves dan je oblačila tržaški kot in menda je še ne bo konce.

Kakor vreme — tako ljudje. Pred dnevi so v lahki obleki hiteli, se šetali in smeiali po tržaških ulicah. Zdaj se umikajo, zaviti v suknje iz kota v kot pred neprijetnimi sunki. Vsek za svojim poslom, najumnim poslom. Sicer napovedujejo, da se bo vreme jutri zboljšalo, da se bo končno spet izjasnilo. — Morda. Pa kaj se hoče, žena je kakor... oziroma — vreme je kakor ženska in meteorološke napovedi so koncem koncev tudi samo uganke, ki nanje človek sicer precej stavi, a ga včasih vendarle ukanejo.

Sinočni koncert kubanskih kozakov

Sinoči je nastopil v gledališču Rossetti zbor kubanskih kozakov pod vodstvom Senjona Dmitrijeviča Ignatieva. Zbor je dosegel pričakovani uspeh. Občinstvo, med katerimi je bilo opaziti tudi mnogo slov. življa, je napolnilo veliko dvorano prav do zadnjega kotička in pazno sledilo vsaki točki vzporeda ter gromovito ploskalo. Pevci so morali ponoviti pesem kozaka jednika in dodati več drugih. Tako smo slišali na koncu drugega dela znano: »Stara mati oj ne živaj...« seveda v rusini. Po izbrnem programu pa so pevcu zapeli ukrajinsko narodno pesem »Kukavica«, in na splošno zahtevalo občinstva, pesem o Volgi. Zaključili so večer s kozaki bojno pesmijo s plesom. Plesala sta dva kozaka, eden izmed teh s kindali. Umetniški višek vzporeda je bil dosežen v naši Requiem, za katero pa ni zastojal Salomonov psalm: »O gospod Bog Izrael« (Bortnjanski).

V nedeljo pričujemo izbrnjeni članek o zboru in obeh koncertih.

Današnji spored obsega:

1. Dvigni oči k nebu (koncert);
2. Sveti Bog (Bortnjanski);
3. Hvalite Boga (Ignatiev);
4. Kerubi (himna Lwowski).
- II. del: 1. Lovska koračnica (Orlov);
2. Ponočnjaki (Glinka);
3. Stenja Razin (Volga - pesem) Text 55.
4. Snežna Rusija (Ignatiev).
- III. del: 1. Ukrajinske pesmi iz Kobre (Davidovski);
2. Dvanajst tatov (stara samostanska legenda);
3. Posoda vode; 4. Kukavica (nar. pesem).

Šahovski turnir

Šahovski turnir, ki je pričel pred dobrim tednom, je že v polnem teku. Udeležencev je 15 in med njimi so skoro samo močni šahisti. Ze dosedanj potek turnirja je izredno zanimiv, poln razočaranj in presenečenj. Največjo možnost za prvo mesto ima Berginc, ki je izbojen predvsem v napadu. Z belimi figurami je nepremagljiv. Pozna se, da je teoretično morda še najbolj podkovan. Za njim je solistični širok Albert. Več šans za drugo mesto pa ima Koojančič, ki je znan po svojih divjih napadih in izredno dobro razpoloženi Vesel. Veliko zanimanja vzbujajo tudi lepe partije Logarja, ki so polne sijajnih kombinacij. Vendar pa hrepenenje po dramatičnih partijah zapelje Logarja prevečkrat v pogubo. Konkurenti za prva mesta so tudi

Tržaško sodišče

Obraznava proti Pieru Belliju zopet preneha
Včeraj se je imela dokončati obraznava proti bivšemu ravnatelju lista »La Sera« in Mihaelu Zadnik, Alvaru Zongaro, Adrianu Toffoli, Ivanu Lombardo in Petru Gherbeto, obtoženim žaljenja prvega ministra in nasilja proti mnogim tržaškim gostilničarjem in barmanom. Imenovani so namreč prišli tje, da izpostavijo na mestu, kjer je v njihovih prostorih visela slika Mussolinija, reprodukcijo slike Piera Bellija z napisom: »Bivši Piero Belli« Istčasno so izrekli razne žaljivke na račun vladnega načelnika.

Včeraj je manjkal pri obraznavi sodnik de Vuono, zadržan po boleznih. Predloženo je bilo tozadevno sprčevalo in sodni dvor je navzile odpornosti braniteljev odvetnikov Zennaro, Matosel-Loriani, Bocini in Giannini prenesel radi tega obraznava na nedoločen čas.

PRIZIVNI DVOR

Od 20 let ješe do oprostitve
Loversich Franc iz Gorice je pred časom spromil iz gostilne v Gorici nekoga igralca na harmoniko Remeca. Poslednji je bil precej v rokah in Loversich je porabil ugodno priložnost in iztrgal tovaršijsko listino s precejšnjo svoto denarja. Goriško sodišče ga je radi tega obsodilo na dve leti ječe. Loversich je vložil priziv in včeraj je moral utemeljevati vzroke prijava njegove pravni zastopnik odv. Poillucet.

Ta je naglašal v dolgem in izbrnem govoru zgrčenost obsodilca in smatral, da ni zanj v zadevi dovolj dokazov. Govornik je na koncu svojega govora zahteval oprostitino razsodbo.

POROČNO SODIŠČE V FULI

Obtožence oproščen
Pred tukajšnjim porotnim sodiščem je danes končala razprava proti Luki Kodan iz Vile Perot pri Poreču, obtoženemu umora Mateja Kosinoviča.

V popoldanski avdijenci je bil vprašan stari Kosinovič od predsednika porotnega sodišča, koliko znaša njegovo premoženje.

Priča: (z neodločenostjo) Oh... ena malenkost, gospod predsednik.

Predsed.: Povejte koliko.

Priča: 60 tisoč lir, gospod predsednik. (Buren smeh.)

Nadalje so zaslišane druge priče in pri zaslišanju Marije Simonovič, bivše ljubice obtožence, pride do krepkega prekanja med drž. pravnikom in obema odvetnikoma. Marija Simonovič namreč taji, da je rekla, da nobeden drugi ni mogel ubiti Kosinoviča kakor Kodan. Izpove, da ji je umorjenj reklo: »Na moje življenje ne dam nič in en dan ali drugi ubijem očeta in dve ženski, ki sta pričali proti meni.

Oglasi se odv. Cerleniza, ki pravi, da je Simonovičeva govorila vedno isto, med tem ko druge priče, sami sorodniki umorjenega, niso tega storile.

Na poziv predsednika se duhovni pomirijo in razprava lahko nadaljuje.

Nazadnje so zaslišani še Matej Simonovič in Peter Orlič. Simonovič pove, da je 15. marca zjutraj videl obtožence v družbi Antona Cerin, ki sta se odpravljala z vozi in voli na polje.

S tem se konča prvi dan te važne razprave.

Govor.
Na današnji obraznavi da Bajer predsednik cav. uff. Clariči besedo odv. Amoroso, zastopniku civilne stranke. Po koutanem go-

vso svojo moč, da bi jo pridržal. Nekateri delavci, ki so zapazili nesrečo, so takoj priskočili na pomoč nesrečnemu kovaču in ga rešili izpod durnice. Širokraj je bil nevarno poškodovan; zadobil je — kakor je ugotovil zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta — težke notranje poškodbe, med drugim mu je bila zlomljena tudi hrbtenica. Revez je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je pa kljub prizadevanju zdravnikov, da bi mu rešili življenje, ob 12.30 izdihnil.

Poskušeni samomor.

Radi bede je včeraj obupala nad življenjem 21-letna Roža Calligaris, stanujoča v ul. Concordia št. 19. Z namenom, da bi se za vedno iznebila svojih križav in težav, je opoldne zanetila v svojem stanovanju nekoliko ognja na ročnem ognjišču ter pri zaprtih vratih in oknih čakala, da strupeni ogljeni čevli dvokis dovrši svoje delo. Toda neka soseda je pravčasno zaznala za njeno obupno nakano; poklicala je na pomoč zdravnika rešilne postaje, ki je rešil Calligarisovo iz vake nevarnosti. Ker njeno stanje ni bilo nevarno, je bila nesrečna ženska nato prepuščena domači negi.

Huda nezgoda zidarja.

V škedenjskih plavžih se je včeraj opoldne ponesrečil 42-letni zidar Fran Petrazzelli, stanujoč v ul. Moise Luzzatto št. 5. Ko je v družbi drugih delavcev popravljal veliko peč, se je nenadoma vsul nanj velik kup gruča in zemlje ter ga zasul. Pri tem si je širokraj zlomil levo nogo ter zadobil še številne druge poškodbe. Dobil je prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Zdravnici se bo moral najmanj tri tedne.

Tržaško sodišče

Obraznava proti Pieru Belliju zopet preneha

Včeraj se je imela dokončati obraznava proti bivšemu ravnatelju lista »La Sera« in Mihaelu Zadnik, Alvaru Zongaro, Adrianu Toffoli, Ivanu Lombardo in Petru Gherbeto, obtoženim žaljenja prvega ministra in nasilja proti mnogim tržaškim gostilničarjem in barmanom. Imenovani so namreč prišli tje, da izpostavijo na mestu, kjer je v njihovih prostorih visela slika Mussolinija, reprodukcijo slike Piera Bellija z napisom: »Bivši Piero Belli« Istčasno so izrekli razne žaljivke na račun vladnega načelnika.

Včeraj je manjkal pri obraznavi sodnik de Vuono, zadržan po boleznih. Predloženo je bilo tozadevno sprčevalo in sodni dvor je navzile odpornosti braniteljev odvetnikov Zennaro, Matosel-Loriani, Bocini in Giannini prenesel radi tega obraznava na nedoločen čas.

PRIZIVNI DVOR

Od 20 let ješe do oprostitve
Loversich Franc iz Gorice je pred časom spromil iz gostilne v Gorici nekoga igralca na harmoniko Remeca. Poslednji je bil precej v rokah in Loversich je porabil ugodno priložnost in iztrgal tovaršijsko listino s precejšnjo svoto denarja. Goriško sodišče ga je radi tega obsodilo na dve leti ječe. Loversich je vložil priziv in včeraj je moral utemeljevati vzroke prijava njegove pravni zastopnik odv. Poillucet.

Ta je naglašal v dolgem in izbrnem govoru zgrčenost obsodilca in smatral, da ni zanj v zadevi dovolj dokazov. Govornik je na koncu svojega govora zahteval oprostitino razsodbo.

POROČNO SODIŠČE V FULI

Obtožence oproščen
Pred tukajšnjim porotnim sodiščem je danes končala razprava proti Luki Kodan iz Vile Perot pri Poreču, obtoženemu umora Mateja Kosinoviča.

V popoldanski avdijenci je bil vprašan stari Kosinovič od predsednika porotnega sodišča, koliko znaša njegovo premoženje.

Priča: (z neodločenostjo) Oh... ena malenkost, gospod predsednik.

Predsed.: Povejte koliko.

Priča: 60 tisoč lir, gospod predsednik. (Buren smeh.)

Nadalje so zaslišane druge priče in pri zaslišanju Marije Simonovič, bivše ljubice obtožence, pride do krepkega prekanja med drž. pravnikom in obema odvetnikoma. Marija Simonovič namreč taji, da je rekla, da nobeden drugi ni mogel ubiti Kosinoviča kakor Kodan. Izpove, da ji je umorjenj reklo: »Na moje življenje ne dam nič in en dan ali drugi ubijem očeta in dve ženski, ki sta pričali proti meni.

Oglasi se odv. Cerleniza, ki pravi, da je Simonovičeva govorila vedno isto, med tem ko druge priče, sami sorodniki umorjenega, niso tega storile.

Na poziv predsednika se duhovni pomirijo in razprava lahko nadaljuje.

Nazadnje so zaslišani še Matej Simonovič in Peter Orlič. Simonovič pove, da je 15. marca zjutraj videl obtožence v družbi Antona Cerin, ki sta se odpravljala z vozi in voli na polje.

S tem se konča prvi dan te važne razprave.

Govor.
Na današnji obraznavi da Bajer predsednik cav. uff. Clariči besedo odv. Amoroso, zastopniku civilne stranke. Po koutanem go-

voru povzame besedo držav. pravdnik cav. uff. Tasso, ki zahteva kazni za obtožence.

Obščoda

Ob 15.30 se povzame obravnava z govorom obtoženega branitelja odv. Cerleniza iz Pule, kateri v dolgem govoru ovirje vse argumente civilne stranke in državnega pravdnika ter zaključuje s pozivom oprostitine razsodbe.

Porotniki se nato odстранijo in čes pol ure prečita kancelar Dragomira pravorek, ki zanika krivdo nameravanega umora.

Nato razglasi predsednik oprostitino razsodbo.

TELESNA VZGOJA SPORT

Igrišče v Herzeljah

S. K. Jaden - D. K. N. Tommaso
V nedeljo 15. t. m. točno ob 15. uri nastopita goričmenjci četni v prijateljski nogometni tekmi.

Rocol - Sv. Ivan

Igrišče Adria. — V nedeljo ob 16. uri. — Upajmo, da bo ta uganka rešena v nedeljo ter bodo tako tudi vsi naši sportniki rešeni negotovosti.

Concordia - Adria 3:2 (3:2)

Barometer Adrije pada. Z velikimi koraki zgrublja nekdanj ponosna Adria svoj položaj vodilnega sportskega društva. Disciplinirane čete je skrhana, brezbriznost in malodudnost sta se vgnezdili v krog igralcev, da je s temi igralci res težko doseči kaj konkretnega. Društvo se še lahko okrepi z novimi silami, t. j. člani in igralci. Z dosedanjimi igralci naj Adria napravi le kriz in naj začne znova svojo delovanje, če hoče rešiti svoje barve propada. Skoda Adrije, če ta izgine iz našega sportskega življenja, kjer je bila skupno z Obzorom četa vodnica in pilonir sportskega udejstvovanja. Kot prijatelj društva apeliramo na vse, odbor, članstvo in sportnike Adrije: Strnite svoje vrste, trdna volja in poštrevanost naj zopet najdeta mesto v vaših srcih, napravite red v svoji sredi, dignite društvo na nekdanjo višino in ne dopustite, da bi se vaši naoprotniki veselili vašega propada.

O tekmi hočem biti proti svoji navadi zelo kratek. Pripomnim le, da se je začelo, točno ob 3. spevmenil v skoro poludruro uro čakanja. Četo Adrije so tvorili kot prejšnjo nedeljo proti Primorju igralci raznih barv, in ne vem, ali naj to četo imenujem reprezentanco ali pa mehanico. Pri Adriji je zadovoljilo le par moči, četa kot taka sploh ni obstojala, četudi je takoznamovala v prvem polčasu dve točki, prvo na osamljeni fugi in prvem strelom na vrata vrancev, ter drugo na enajstmetrovki.

Concordia se vidno izpolnjuje, v prvem času je zvela stvar precej na lahko, v drugem polčasu pa se je, potem ko je do dobra videla slabo igro, zaprla Adrijo v njeno polovico, zaporedoma streljala v vrata in dosegla še šest točk. Sestava zmagovalke: Zerjal VI., Pizon, Sancin B., Godina D., Briček, Sancin A. - Sancin M., Stergaus, Godina S., Fonda M., Flego A. — Sodli je S. Zerjal Angelj.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Potek koncerta kubanskih Kozakov.

Ze zlepa ni prireditev kakršne si že bodi vrste privlačila naših ljudi iz tako daljnih krajev v Gorico kot ravno kozaki koncert. Med slovenskim občinstvom, katerega je bilo preko polovice v gledališču Verdi, so bili nali ljudje iz daljnega Boveca, Idrije, Brd in vipavske doline. V naglici naučena himna »Madost« je precej trpela na svojem nam znanem koloritu radi mehke ruske izgovarjave. Čeprav je občinstvo prvi del koncerta poslušalo s pobožno tiho, je pa vendar večina bolj uživala pri pesmih drugih dveh delov. Visoko stanje zborove pesmi med Slovenci in tudi med nami v teh krajih v prejšnjih letih, je seveda med marsikaterimi našimi poslušalci vzbudilo željo po bolj umetniški sestavi programa. Izvajanje samo je pa seveda tudi pri najbolj rigoroznih naših kritikov spočelo le pobožno željo približati se vsaj nekoliko toliko popolnosti. Najbolj pa so uživali pri koncertu bivši vojaki, ki so bili tekom vojne v Rusiji.

Delovanje mestnih redarjev

V mesecu aprilu so oglobili goriški mestni redarji 262 oseb radi teh-le prestopkov: ker niso imeli njihovi psi nagobčnika - 14; ker niso imeli njihovi vozovi predpisane tablice - 43; kolezarjev brez predpisane zvonca je bilo 42; ker so prehitro vozili po ulicah - s kolesti - 23; z avtomobili - 72; avtomobilistov z odprto lučjo je bilo 10; sedem jih je pustilo svoje živali brez nadzorstva na ulici; trije trgovci so se pregrešili zoper urnik in 48 je prekoračilo predpise municipalne oblasti.

BILJANA (Zap. Brda)

Prireditve

Bralno društvo »Lipa« v Biljani priredi tudi letos v mesecu juliju svojo društveno prireditve. Predvajala se bo nam že znana drama Fr. Bevka »Materin grob«. Zanimaj se za to dramo je v Brdih veliko, ker bo prvič uprizorjena na dežel-

skem odru. Sodelovalo bo pri tej predstavi tudi več zborov bratskih sosednih društev. Celoten program bo pravočasno objavljen v našem časopisu.

VOGERSKO

Občinske zadeve

Pred našim občinskim domom se je izvršila kanalizacija, ki je bila po splošnem mnenju popolnoma brezpotrebna, ker so že prej obstojali čisto zadostni odtoki. Med ljudstvo vedno bolj prodira načelo javnega in zasebnega varčevanja, zato pa tem bolj neprijetno diranje razne nepotrebne investicije javnega denarja, in to tem bolj, ker bi se izvršena kanalizacija dala napraviti mnogo ceneje po kakem zaslugi zidarju, kot pa da se je delo izročilo kar podjetju.

Sedanji sistem le negotovega prihajanja glavnega občinskega tajnika, od časa do časa v občino, ne obeta dovolj sadov, pa četudi pripelje s seboj vedno kakoga pomagala. Ne vemo, v koliko tak način uradovanja obremenjuje našo bilanco, vemo le to, da nosimo v gorški okolici eno izmed najtežjih občinskih bremen.

Naša današnja kritika pa je pisana le v čisto dobrohotnem smislu, da nekoliko prispeva z izražanjem javnega mnenja o splošni ureditvi in upravljanju naših javnih zadev. Prihodnjič bomo skušali razsvetliti kako drugo plat naše javne uprave. Upajmo, da bo razveseljivejša.

KOBARID

Klavinica, izsuševanje blata — razno.

Naš poteštati se je lotil ureditve problema občinske klavinice. Kot smo zvedeli iz dobrih virov, je sklep že napravljen in bo klavinica najbrže sezidana v kraju, ki se imenuje Log. Nad tem sklepom se je začelo celotno domače kobarško prebivalstvo, ki pozna domače razmere. Ne more se reči, da v Kobaridu primanjkuje vode, izpod vsake hiše skoraj vre voda, na dveh straneh tečejo večje vodne struje, samo v Logu je pa ni vode, je prav res. S tega stališča bi bila ta odločitev pravzaprav iznajdljiva, ako bi pri klavinici ne bila ravno obilna voda eden zmed glavnih predpogojev. Tako pa ho treba vodo od drugod napeljavati v Log z velikimi stroški. Morda nekaterim osebam, ki se ne razumejo na občinsko gospodarstvo, ugaja jo velike številke, toda ako bi g. poteštati vprašal za svet domače prebivalstvo, bi videl, da drugače misli.

Prosili bi našega g. poteštata, da se pobriga, kolikor je le mogoče, za prispevke občine in pa zasebnih gleda, da se bo pričel v kratkem času akcija za ustanovitve izsuševalnega konsorcija. «Edinost» je o tem veličavno vprašanje za naš okraj še pred nedolгим časom pisala. Treba bo le, da se dosežejo pri klasifikaciji močvirja «Kobarško blato» čim ugodnejši pogoji za prispevke občine in pa zasebnih lastnikov, ki bi ne mogli doprinesiti radi revščine prevelikih žrtev. Sicer se pa k temu vprašanju še povrnemo.

Veliko korist bi napravil dalje naš g. poteštati, ako bi se pobrigal za regulacijo hudournika Stjaka, ki iz Podsvine donaja ogromne množine gruča v Idrijo. Obstaja nevarnost, da bi se ta zaležala in bi imeli zopet nov motvintat kraj, legio boleznij, v kvaru trgu in tuj-skemu prometu.

Pretekli mesec so odšli iz BŽ-njih kobarških vasi zadnji sezonski delavci na delo. Ker jih dosti od njih ne more iti v Avstrijo in druge države, se obračajo v notranjost države, v okolico Turina in Bologne, delat po predorih in novih električnih napravah.

Edini pičli dohodek, ki ga prinaša našim revnim vasem, promet, je le kupčija z maslom. Do zadnjih časov se je vzdrževala cena na 17.50 lir, toda je v vednem padanju. Sir pa niti po 7.50 lir ne more dobiti kupca.

Nekoliko delavcev dobiva še za-služek pri popraviljanju cest, pa to je le premalo. Revščina se vedno bolj razteguje in širi po vaseh.

AJDOVŠČINA.

Uradna premestitev.

Po enoletnem službovanju je premeščen s tukajšnje sodnije v Pazin sodnik Dr. Della Torre, ki je vodil civilni oddelk. Za sodnijo pomeni njegov nenadni odhod udarec, ker je z veliko marljivostjo reševal zastanke iz prejšnjih prehodnih let, ko je sodna uprava odstavljala in premeščala sodnike in se zadovoljevala kljub izrednim razmeram, da je vse obsežno sodno poslovanje vodil od časa do časa tudi le po en sam sodnik, čeprav so tu sistemizirana tri sodniška mesta. Tudi je bilo število pisarniškega osebja vedno nepopolno, kakor je nepopolno še sedaj. Odhajajočemu g. sodniku gre nemala zaslug, da je mnogo zastankov rešil in da je uvel v svojem oddelku razmeroma hitro in točno poslovanje.

S tukajšnjimi sodnimi razmerami se morda pobavimo posebej. Ob tej priložnosti izrekamo le svoje obžalovanje, da se loči od nas sodnik, ki je storil v polni meri svojo službeno dolžnost, se vrhu tega skusil živjeti v naše razmere ter užival naše zaupanje, katero si je v razločje od mnogih drugih javnih funkcionarjev znal pridobiti s svojim skromnim in vpludnim obnašanjem v družbi, slovenski in italijanski. Radi tega ga bomo po njegovem odhodu pogrešali tudi kot družabnika.

VRHOLJE.

Kdor drugim truge žaga...

V Vrhpoljah na Vipavskem je umrl dne 5. maja posestnik Josip Koren. Kdo naj mu napravi trugo? Kdo drug ko Matija Rohidnik, ki jih je že napravil na stotine in stotine in jih ni delal kar tako vsakdanje in mehanično kakor nekateri mizarji, ampak z lepo mislijo na pokojnika in s prošnjo, da bi se Bog usmilil njegove duše. Tudi ko je žagal in oblat tistih 10 desk za Josipa Korena, se je spominjal z blagomisljo svojega sovaščana vse od mladit nog naprej, pa tudi sebe se je zmisli — moj Bog, koliko je že teh trug in koliko jih bo še in ko zatisne oči na, Matija Rohidnik, kdo bo pa njemu napravil trugo? Med takšnim in podobnim razmišljanjem je mizar Rohidnik doledal in pobarval Korenovo trugo.

Ali se je pri delu preveč vzel k srcu Korenovo smrt — Rohidnika kar nenadoma obide huda slabost, več ko slabost — to je kap. Kar tako nenadoma ga je vzel smrt in zgodilo se mu je, kakor se morda ni zgodilo še nobenemu mizarju: nevede si je bil sam sebi napravil trugo in čez dva dni je že ležal v njej v hladnem grobu.

Ce velja o grobarju pregovor, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade, ni nič čudnega, da lahko doleti podobna usoda tudi mizarje, le da se bo to glasil pregovor: Kdor drugim truge žaga, si sam na drugi svet pomaga.

ŠTURJE.

Narobe don Abbaudio ali plebanus Albertus.

Od nas je odšel g. župnik Albert Leban, da po sedemletnem službovanju v našem kraju zasede boljše službeno mesto v Kojskem. Ce se ga javno spominjamo ob tej priložnosti, ni to navadno slovo od dušnega pastirja, ampak izpolnitev večje dolžnosti do moža, ki ima za tukajšnji kraj svoje trajne zaslugi.

Svoj pevski dar predvsem je obrnil narodu v prid in gojil ves čas z vno narodno in cerkveno petje; najmanj enkrat v letu je priredil javen koncert, ki ga je osebno vodil. Do časa, dokler ni bilo tukajšnje društveno življenje zašlo, se je vršila med Ajdovščino in Šturjem, ki boste v kratkem stopljeni v eno samo občino, poštena tekma na tem polju. V slučajih, kjer je bilo potrebno tesno sodelovanje — in potrebno je bilo mnogokrat — je pri narodnem delu nudil svojo krepko pomoč, tako da smo pri nas narodni razkol v najhujših časih našega boja za obstanek komaj čutili.

Najlepši spomin pa si b med nam postavljal s tem, da nam je dal in zapustil svoj pogled, vzgled, vztrajnost in možat. nastopanja,

ki gre do samopožrtovanja. Odvzeta mu je bila kongrua in živel je brez plače skoraj dve leti navelnišev se še tesneje na svoje ljudstvo ter delež z njim dobre in slabe čase. To mu moramo šteti v posebno čast in zaslugi v dobi, ko je tudi med laiki pogostnejša prikazen don Abbaudio kakor pa izrazit in kremit značaj in se ljudje v skrbi za svoje materialne dobrine uklanjajo ne samo dejanskemu pritisku, ampak že naprej v strahu pred morebitnim pritiskom. Seveda, ki v tem ne moremo posnemati vsi, ki živimo vsak v svojih posebnih razmerah in razmericah in tudi nimamo njegovega krepkega značaja in njegove samozaveesti, ki se ni nikdar uklonila pritisku, pa naj je prišel z leve ali desne, odpodaj ali odzgoraj, ali gotovo je, da njegov vzgled ne ostane brez posnemanja. Mladini je vcepil v srce zlasti četrto božjo zapoved, v kateri je obsežno tudi spoštovanje do oblasti, predvsem pa spoštovanje do starišev in tega, kar so stariši učili.

Ob odhodu so se ga župljani dostojno spomnili in mu posipali pot s cvetjem. Da bi mu bila njegova nadaljaja življenjska pot posuta s cvetjem, mu želijo brez ozira na mišljenje in politično pripadnost poleg njegovih nekdanjih župljanov vsi, ki jim župnik Leban ni bil zgolj plebanus Albertus, ampak na narodnem in kulturnem polju po-žrtovalno in vztrajno delujoč mož, kakršnih je med nami zelo malo.

Iz tržaške pokrajine

ŠKOPLJE PRI DIVAČI

Smrtna kosa

Z izredno naglico nam je kruta smrt 29. maj. travna ugrabila najbolj priljubljenega naših fantov, Josipa Ambrožiča, iz hiše št. 36. Kako globok vtis je pustila ta vest po celi fari in okolici, je pričala udeležba pri pogrebu. Takega pogreba Škoflje se niso videli. Cela fara je poskrbela, da je bil izvršen na čim dostojnejši način. Posebno skrb pa so posvetili domači fantje in dekleta, za kar jim bdi izrečena prav prirčna zahvala. Moški cerkveni zbor mu je v slovo zapel pred hišo «Vigred», v cerkvi «Narodno nagrobništvo» in «Miserere» ter ob odprtem grebu «Blagor mu». Vse pesmi so bile podane globoko občuteno, da so v polni meri izražale ono razpoloženje, ki je valovalo preko src vseh. Hvala prav iskrena hvala jim! Posebno priznanje jim gre za žalobni pesmi, ki so ga peli med sprevedom, kar je vplivalo jako blažilno. Na pokopališču se je v imenu vseh od blagega pokojnika v lepih besedah poslovil Miroslav Tozon.

Vsem, ki so pokazali, da zna-jo ceniti lepe in dobre lastnosti in ki so s prizadeto družino so-čustvovali: najiskrenejša hvala! Bog je plačnik!

Znanost in umetnost

Bernstein - Tat

Pretečeno soboto in nedeljo je Dramsko društvo v Gorici uprizorilo Bernsteinovo dramo v treh dejanjih «Tat». Igrakaz roma je kakih dvajset let po vseh večjih evropskih in svetovnih odvih in je torej zelo dobro zgrajeno dalo. Ne poseja sicer globoko v kaka življenjska vprašanja, je pa pri-krojeno za pariško občinstvo, konflikt postane tragičen le valed izmerna poneso krogov, v katerih se dejanje drame suče, češ: «moj sin pa — tat»; vendar pa je samo na sebi nezanimivo in klaverno dejanje psihološko mojster-sko pisano in nekateri gledalci učinki so sijajni. Posebna mojstro-vina v tem pogledu se mi zdi drugo

dejanje, v katerem doseže drama-tik samo z dvema osebama prese-netljive gledališke uspehe.

Vsebinska je približno tale: Bogati Raymond Legardes živi s svojo drugo ženo Izabelo na gradu zunaj Pariza; pri njemu sta kot gosta tudi Rihaud Voysen in njegova žena Marija. Raymond ima še enega sina iz prvega zakona, ki se strasti- no zaljubi v Marijo in jo zalezuje vsepovsodi, piše ji celo pisma. Zgo-di se pa, da Raymond in njegova žena opazita, da jima zmanjkuje denar; in sicer jima je v teku par mesecev zmanjkalo 20.000 frankov. Gospodar najme radi tega detektiva, ki pride na grad pod drugim imenom — samo Raymond ve za njegov pravi poklic. — Ta ima na- logo, da izslediti tatu. Detektiv pride do zaključka, da tat ni nihče drugi kot Raymondov sin Fernand. To sklepa iz njegovega razkošnega življenja, iz tega, da se je mnogo mudil v prostoru, kjer je bil shra-njen denar in iz dejstva, da je izmaknjen denar, ki ga je bil na- stavil on in svinčnikom zazna-moval. Vsi dokazi, dasi se starši temu upirajo, so nespodbitni. Ko Fernand pride, prikazna dejanje in pokaže zadnje nakradeni denar, ki je svinčnikom zaznamovan. Pri vseh zavlađa nenavadna potroš. — To stanje je ob koncu prvega dejanja navedeno, dober opazova-lec bo spoznal, da tat ne more biti nihče drugi nego gospa Marija. Ko je ta iskala Fernanda v parku, ga je našla in mu povedala vse, ter ga prosila, naj prevzame krivdo nase. Prevzel jo je iz ljubezni do nje. — V drugem dejanju, ko se zakonska podjuga spet, se to jas-no razvije pred gledalci. Rihaud dobi pri svoji ženi večjo svoto de-narja — šest tisoč frankov — ter se čudi, kje ga je dobila. Žena se zatika v razna protislovja ter mora slednjič priznati, da je kradla, ker je kupovala obleke, da je njemu ugajala. V Rihaudu pa se dvigne nenkrat vprašanje: «Kako, da je Fernand priznal sam tatvino?» Ker ga je prosila za to. «In kako, da jo je brezpogojno ubogal?» — Ker jo ljubi. Rihaud postane ljubosumen. Hoče razodeti vso zadevo svojemu prijatelju, a ona tega ne pusti, si-cer plane skozi okno. — Ob za-četku tretjega dejanja izve Rihaud, da pošlje Raymond svojega sina za kazen na svoje plantaže v Bra-zilijo. Ko to sliši, spremeni sklep, da pove vso resnico, zakaj s tem se iznebi tekme, ki mu lahko po-ruši zakonsko srečo. Nasprotno, ženo pa dejstvo, da bo fant šel proč, tako potare, da se izda. S tem je dejanje igre razvzložano, Fernand ostane, Rihaud pa se od-loči, da odpotuje s svojo ženo v Brazilijo mesto Fernanda, kljub Fernandovi in Marijini žalosti in prepadenosti nad tem.

To je v celoti dejanje drame. Za igrance precej težka naloga. Naj-boljšje je bilo igrano drugo dejanje, naslednje prvo, to pa radi raznih težkoč, ki so oteževale pripravo igre. Tempo je bil prepočasen, za-devajoč; igralci niso bili sigurni, tu pa tam je malo manjkalo, da

(Dalje na IV. strani)

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in pre-vodi v vseh jezikih. 599

ZLATARNA N. Boratti & Figlio, Trst, Corso 47 (ležeča Rova) popravila, prodaja in kupuje zlato, sre-bro po poštenih cenah. Govori se slo-voenski. 594

KAKAO De Jong's holandski, zaščiti prednosti radi njegove pri-kladnosti in izborne kakovosti. 380

PIANINI harmonij, avtomatični kla-virji, novi, zastareli, in prevoznih tovar. Plačanje na obrok. Rions, Trst, Veldivro 24. 541

BRIVSKI pomočnik, več stizjenja žen-skih las, se sprejme takoj, N. Kamenaric, Volosko. 627

TRGOVSKI pomočnik išče službe v me-stu ali na deželi. Ponudbe pod «Pomoč-nik» na upravnistvo. 630

KOBILO domače pasme, 9 let staro, z žrebcom, koblico, 1 mesec staro, pro-dam. Bika, 14 mesecev starega, za plemo, licitiram. Dva voza v dobrem stanju, eno kočijo za konja in štajerski voz prodam. Stergar Ignacij, Sužid 9, Kobarid. (628)

HISA s hlevom, svinjakom, vodnjakom, nekoliko vrta se proda v Standrožu. Po-jasnila daje goriška uprava. 629

LEPA HISA z velikim sadnim vrtom, vse v najboljšem stanju, se proda. V hiši, ki stoji na najlepšem kraju in naj-lepši legi, na glavnem trgu ob državni cesti v Planini pri Rakeku, se nahaja stara, dobrodoša gostilna «Pri mesarju» in mesnica. Več se izve pri lastnici Je-rici Milavec, istotam. 626

VDOVEC, posestnik, s stalno službo, želi znanja in svrha ženitve z vdovo brez otrok od 30-35 letno ali z gospodino iste starosti z nekoliko premoženjem. Ponudbe s sliko pod «Vdovec» na uprav-nistvo. 632

VAJENKA, za trgovino-čevljarnico, iz-dobre družine, se sprejme. Via Caprin 53. 633

MESARSKI pomočnik, mlajši, izurjen tu-di v sekanju se sprejme na deželi. Na-slov pri upravnistvo. 587

A. MARC, urarna in zlatarna, Ajdoviči-na 17, ima v zalogi vsakovrstne švicarske in druge ure, zlate in srebrne predmete. Sprejema v to stroko spadajoča popra-vila. Prvovrstno delo za jamčeno. Cene nizke. 463

GLYKOL je edino energično zdravilo proti glavobolu, šibkosti, malokrvnosti, občutljivosti. Izdelek lekarn Castella-novich, Trst, Via dei Giuliani št. 42. 572

URADNICA, trgovsko naobrazena, prak-tična in knjigovodstva, išče mesta. Po-nudbe pod «Vestna» na tržaško uprav-nistvo. 623

KAMION v dobrem stanju, znamka «Gren-fitts», se proda za L. 16.000 v Gorici. V. C. Favetti 17. 597

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Bice Hladisch, Via Madonna 10/II. (620)

JE ORIGINALNO MAZILO S. KUDRAVIRADIKALNO **KURJA OČESA** DOBIVA SE V VŠEH LEKARNAH

FARMACIA SPONZA - Via Tor S. Pietro 10 Trst

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepečevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

TRANSATLANTICA ITALIANA

Paroplovna družba

Prihodnji odhodi:

v JUŽNO AMERIKO

Santos - Montavideo - Buenos Aires

„Ammiraglio Bettolo“ 31. maja.

v SEVERNO AMERIKO

New - York

„Giuseppe Verdi“ iz Genove 4. junija.

Moderne prilagodbe I - II in II ekonomičnega razreda.

Tretji razred v kabini.

Vsa potrebna pojasnila daje: Urad v Trstu, Piazza

Libertà 2 (nasproti južnega kolodvora).

Je kralj, ki ne trpi parasitov na svojem dvoru.

Kjer je STIP, tam ni govora o pa-rasitih. Triah STIP uniči v kratkem času klope, stene, bolhe, uši, kuhinjske žurke itd. — STIP se prodaja v vsaki lekarni.

Dobiva se v letalnici Godina, Trst, Ali I-ga, Via Glinetti 4, in Via Farneto, Alla Madonna (J. A. Salate) Sv. Jakob. Glavni zastopnik za Italijo in kolonije:

ADOLFO CECCHET

TRST, Via San Nicolò št. 11

PODLISTEK

(98)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Pri teh mirnih, resničnih besedah je Rudolf pobledel in se vrge v naslanjač.

Oče pl. Rote je pozorno zasledoval izpremem-be na njegovem obličju ter olajšano vzdihnil.

— Veseli me, sinko, da se vam polagoma vrača mir, — je dejal in stisnil grofovo roko. — Dovolite, da vam predložim še drugo stran vprašanja. Vi niste zgolj žrtve; otrokova smrt pade na Raula. Nesrečna slučajnost, ki bi sicer vzbudila pomilovanje do očeta, se izpremeni v zločin, kakor hitro se odkrije skrivnost. Če je bankir še tako kriv, on more vrniti Raulu sina zdravega in nepoškodovanega, a v zameno mu daste vi samo mrliča, vi...

— Nadaljujte, oče Martin, doktorju je vse znano. A vi, doktor povejte svoje mnenje. Ali se vam zdijo mogoče zamočlati tak zločin kakor je Meterjev?

Oče Martin je vnovič ponovil, kar je že poprej povedal, ter zaključil z besedami, da bi bil po njegovem mnenju ta proces v neizbrisno sramoto obeh odličnih rodbin.

ljevanja in po minutnem, toda globokem raz-mišljanju je rekel Rudolfu:

— Da, grof, kakor je strašno pomisliti, da bo zločin ubeljal kazni, vendar ne morem druga-če, kakor da soglašam z očetom pl. Rotejem. To je zamotana stvar! Čast dveh odličnih rodbin in spomin rajnega očeta sta tu v nevarnosti in zato se mi zdi pametneje, ako pustimo vsi stvar, kot je.

V silnem razburjenju je Rudolf hodil gori in dol po sobi z bliskajočimi se očmi ter se ves tresel od vtisa raznovrstnih občutkov.

— No dobro, — je rekel in nenadoma obstal, — recimo, da se jaz udam vašim razlogom, toda ali ste gotovi, da bosta roditelja hotela pustiti svojega otroka v Judovih rokah, ki ga je bržkone ukradel z namenom, da se maščuje za žalitve.

— O ne! — je odločno izjavil oče Martin. — Jaz morem pričati, da je Egon srečen, ljubljen in negovan. Tudi on ljubi bankirja, kakor more sploh otrok ljubiti očeta, ki je vedno dober na-priam njemu. Dovolite, da zavrnem vašo trditve, da je Meier hudoben. Zapeljan po strasteh je iz-vršil zločin, ki ga silno obžaluje in ga skuša na vse načine popraviti. Ne vem, če vam je znano, da je Raul zapeljal bankirjevo ženo, ki jo je Meier spočetka zapodil, toda pozneje ji je odpustil, jo zopet sprejel v svojo hišo, pohčiril njenega otro-ka, ki ga vzgaja kakor svojega. Samo velikodu-šen človek more kaj takega napraviti.

Medtem ko se je v tej sobi razpravljalo o tem važnem vprašanju, sta Raul in Valerija sedela pri Amadejevi postelji. Ko se je Valerija prebu-

dila iz nezavesti, se je vrgla možu v naročje. Mrazna Raulova zdvojenost jo je vznemirjala in nikdar nista bila mlada zakonca tako tesno zve-zana kakor v tem trenutku težke preizkušnje.

Zdaj sta bila oba sklonjena nad posteljo ma-lega trpinca; ležal je v poluomotici, z zaprtimi očmi in težko je dihal. Z mučno žalostjo sta za-sledovala sleherni vzdih, sleherno kretanje otroka, katerega obličje je bilo od bolečin izpremenjeno in je nosilo že pečat smrti. Nista več mislila na odkritje in da jima je Amadej tuj; da je sin člo-veka, ki jim je prizadejal vse to zlo; pozabila sta, da je njun lastni otrok zdrav in nepoškodovan; vsa njuna ljubezen, vse njihuj misli so bile osre-dotocene na tujem otroku, ki sta ga šest let in pol negovala kot svojega. In zdaj je ležal tu. Strla ga je roka, ki ga je vselej božala z očetovsko lju-beznjo. Te dolge ure utrjujočega bdenja, so jima dokazale, da skupne nesreče in vzajemna ljubezen morejo vezati ljudi tako močno kakor vezi krvi.

Okrog sedme zvečer se je Amadej zavedel. — Papa! — je zašepetal in uprl v kneza svoj trpeti nemirni pogled.

Ta pogled in ta klis sta zbudila kneza v srce. — Tukaj sem, drago dete, — je rekel, se sklonil nad otrokom in dve vroči solzi sta kanili na otrokovo čelo.

— Jočeš, papa! — je vprašal z iskrenim so-čutjem Amadej. — Ne joči, saj nisi nalašč tega napravil, — je pristavil ter pobožal očeta po licu. — Saj nisi ne več, da sem vstopil, ne da bi potr-lal, dasi si me tako učil.

Raul ni imel moči govoriti in je molče po-ljubil otroka.

— In ti, mama, ne joči, — je nadaljeval Ama-dej ter prožil materini roko; zdaj mi ni več tako slabo... Ko ozdravim, bom vedno ubogal.

Valerija je objela otroka, medtem ko jo je ihtenje davilo.

— Da, ozdravil boš, dragi, in bomo srečni; toda kako si v vrt, ali hočeš piti?

— Da, saj mi piti kaj mrzlega.

Nato je otrok zopet padel v omedlevice; toda ta mir ni dolgo trajal.

— Papa! papa! duši me — je zastokal ter se premetaval po postelji.

Raul je odgnal težke zavese in odprl okno; svež zrak se je vli v sobo in žarki zahajajočega solnca so jo napolnili.

— Prenesi me k oknu, več zraku hočem, hočem videti vrt, — je rekel deček ter izgnal roko k očetu.

Raul ga je vzel v naročje in ga nesel k oknu. Kodrasta dečkova glavič je ležala na očetovem ramenu; nekaj trenutkov je gledal z utrujenim pogledom na zelenje; toda nenadoma se je iztegnil, njegove široko odprte oči so izražale strah in oprjel se je z roko knezove obleke.

— Mama, papa, pomagajte mi, strašno mi je!... Ah! vse postaja temno, — je rekel s slabe-čim glasom.

Njegovo telo je krčevito vztrepetal, glava mu je omahnila, oči so se zaprle, mala ročica je omahnila: vse je bilo končano.

ni bil vtis mučen. Vse to moramo spregledati le radi omenjenih težav, sicer pa se vidi, da je bila igra tedaj, ko je bila prvič nastavljena, režiseru dobro poznana in pri igralcih izdelana do potankosti. G. S. nam je podal dobro kreacijo detektiva; posebno smo ga bili veseli radi jasne in dobre izgovarjave; v tem oziru je bil on do zdaj menda najboljši. Med vlogami Riharda (g. Terčič), Raymonta (g. Gvardjancić) in Marije (gđc. Stepančić) je bil v celoti g. Terčič najboljši, g. Gvardjancić ga je v nekaterih momentih dosegel in je sicer prav dostojno in verjetno podal bogatejša Parizana. Gđc. Stepančić je gotovo najtežje vlogo podala dovolj dobro; izvrstna

je bila ob Terčiču v drugem dejanju do trenutka, da se je zrušila pred možem na kolena; nato je do konca dejanja popustila, kakor da se je izčrpala, le finale je bil zopet dobro podan; g. Terčič pa je s svojo dobro igro tega dejanja zadržal do konca. Gđc. Kreschevica je bila slabša; le v nekaterih momentih se je povzpela do višine, v kateri bi morala stati njena vloga skozi in skozi. G. Cesar je igral Fernanda, ki ga je sam dobro nakazal, a ne dobro doživel in igral. Ob koncu prvega dejanja je popustil docela, le v ganljivih prizorih tretjega dejanja se je nekoliko dvignil. Priznamo pa, da je njegova vloga v celoti dramatičnejša.

Francis Bevk.

ko bi lahko ustrezali povpraševanju in bi bilo ustrezno ponudniku in prejemalcu. Vse premalo centimetrov pregovor kar sam lahko storiš, ne dajaj drugim. Naši interesi so si docela enaki: ugodnost sedosa, ugodnost moja, pa bodisi za prodajo ali kup. Semena, orodja, stroje, krmila itd., vse bi morale priskrbeti edino naše gospodarske organizacije. Z morebitnim celo namenoma pridobljenim prihrankom bi ravnali kot vsak dober gospodar: naložili bi ga čim bolj plodonosno, n. pr.: sedaj grede iz enega okraja stotisoč velikim zavarovalnim družbam proti požaru. S svojo zavarovalnico bi se izognili doberšemu delu izdatkov in neprijetnostim.

Tako in marsikaj drugega iz ust naprednega, samozvestnega kmetarja.

Cez dni sem se namenoma oglašil pri drugem kmetu, ki sem ga poznal iz zemljiške knjige.

Vtis, ki sem ga odnesel iz zemljiške knjige, je bil v skladu s resničnim položajem. Dva sina sta v polni mladosti odnesla blagostanje domače hiše v svet in se tamkaj brez sledu izgubila. V domači hiši, z domače grude je rastla revščina, mržnja do vseh in vsega, zavist. Hiša se pod težo bremen ruši.

Dolga in težka je pot do spoznanja. Priklenimo srce in razum naše mladine k rodni grudi, da bo udeležila načrte prvega kmeta, ker nihče razen te ne bo uspeval krmari, mikdo ne bo kljuboval viharjem.

Janko Furlan (g. v.)

LETOŠNJA KROMPIRJEVA SEZONA.

Kmalu se prične na Goriškem izvozna sezona krompirja. Vsako leto da zgodnji krompir prve dohod-

ke našemu kmetu, letos pa pričakuje te dohodke še bolj napeto kot prejšnja leta, kajti splošna mizerija se je od tedaj še povečala. Zanimalo bo torej marsikoga, v kakšnem znamenju bo stala letošnja izvozna sezona.

Italija je lansko leto pridelala okoli 23 milijonov stotov krompirja, od tega se je izvozilo okoli 2½ milijona stotov. V prvi vrsti seveda pride za izvoz v poštev zgodnji krompir, ki dozori v Italiji radi južnega podnebja dosti prej kot v deželah severno Alp. Izvažal se v prvi vrsti v Nemčijo in Švico. Nemčija je velik konsument krompirja, na osebo se ga porabi okoli 700 kg. Od te množice gre pa dober del v kmetiško industrijsko svrhe, ker je ravno ta industrijska bra a v Nemčiji, kot znano, posebno razvita.

Neprestano vihanje lire bo izvoz gotovo precej oviralo. Ne bo se moglo doseči istih cen v lireh kot lani še iz vzroka, ker se za isto množico inozemskega denarja dobi letos manj lire kot lani. Potem je treba vzeti v poštev povečani riziko izvoznika ravno radi oscilacije valut. Izvoznik bo moral v večini slučajev fakturirati inozemskemu vozniku v inozemskem denarju, za kar si bo moral uračunati premijo za rizik na breme goriškega producenta. Radi velikega pomanjkanja denarja in nučnih potreb bo prišlo tudi več robe na trg, kot bi sicer, in bo tudi deloma pritiskalo na ceno, posebno če se bo izkazala dobra letina. To so vse torej momenti, ki so vse prej kot veseli. Ugodno bo vplivala na izvoz zadnja vladna odredba, po kateri se računa za izvoz krompirja, kot nacionalnega produkta znižana prevozna pristojbina.

Dr. I. O.

GOSPODARSTVO

Našerazmere

Ustavimo se najprej pri živinoreji, tej velevažni panogi našega gospodarstva. Padanje cen v teku zadnjih dveh let je rodilo v našem kmetu naziranje, da živinoreja ni več dobičkonosna. Temu nasproti moramo poudariti, da živimo v Italiji in tadaj tega bi morali predvsem znati, da se je padanje cen pojavljalo v presledkih tudi že pred vojno. Povzročil je to velik uvoz plemenite živine in strpeti bo treba par let v depresiji in videti bomo, da se današnja obilica živine kaj kmalu izčisti. Na drugi strani pa je ravno padanje cen goveje živine pospešilo intenzivnejše izkoriščanje mleka. Zelo mnogo mlekarov je bilo ustanovljenih v zadnjih letih in na stotine metrskih stotov našega gorskega masla roma vsakega leta v Trst. Tedenska produkcija je že narasla na 50 do 60 stotov. O tem, kako važen predmet je naše maslo ravno na tržaškem trgu, nam pričajo zanimanje in številni poseti tržaških trgovcev po naših hribovih. Ob tej priliki se nam zdi vredno zabeležiti, da se naše številne majhne mlekarne nahajajo šele v prvem štadiju svojega razvoja in da se bo radi tega prav kmalu čutila potreba po njihovi reorganizaciji, ki bo ukinila nepotrebne že spričo visokih produkcijskih stroškov. Toda to je vprašanje, ki se bo moralo rešiti v teku par naslednjih let.

Vprašanje enotne organizacije za oddajanje svežega mleka v naša pokrajinska mesta čaka še vedno na rešitev. Tudi s tem vprašanjem se bavijo naše gospodarske organizacije že delj časa in mislimo, da bo v nedolgem času rešeno.

Ne precvita pa sirsarstvo, ki preživlja težko krizo. Vzrok tega pojava leže brezdvomno v vprašanju kapitala in v vprašanju tehnične izpolnitve sirsarstva. Ako bi hoteli priversti sirsarstvo do razmaha, bi se morali z vsvo vno oprijeti obeh navedenih dejstev. Vprašanje reorganizacije sirsarstva je že radi vprašanja kapitala odvisno predvsem od obeh naših združnih zvez in ni dvoma, da bi se ga ne v doglednem času lotili.

Ovčereji še vedno nismo povetili one važnosti, katere ji gre po vsej pravici. Le pogledmo, kako nam leže neizkoriščene kraške in druge gmajne leta in leta. Postale bi lahko izvrsten vir blagostanja našega ljudstva. Ako se izplača ovčereja ovčarjem iz starih provinc, ki priženejo skoro vsako leto v poznih zimskih in prvih pomladanskih dneh svoje črede na naš Kras, kaj jim Krasčevci za bagatelo odstopajo pašnike, zakaj bi se ne izplačala tedaj nam domačinom? Treba se bo na vsak način oprijeti tega velevažnega problema. Vipavška dolina si v zadnjem času nabavlja agrarne kredite za nove trtna nasade in ravno tako lahko bi si na pr. naši Krasčevci nabavili istih kreditov za povzdigo ovčereje. Že lanskega leta je naše dnevno in poljudno gospodarsko časopisje (na pr. Gospodarski vestnik) priporočalo nabavo bergamaških ovc, ki so 70 do 80 kg teže in dajejo na leto do 3,2 kg drugovrstne volne in do 180 l mleka. Z ozirom na dejstvo, da je bergamaska ovca skromna, zelo miščasta, zdrava in utrjena živalica, bi bila naravnost pripravna za kraške in tudi druge naše kraje. Kozoreja je sedaj obdavena, ovčereja pa ne. In ravno v tem grmu bi menda tičal zajec.

Z nekako brezbriznostjo se oprijemljemo vprašanja sadja. Morda so povojne razmere srednjeevropskih držav, predvsem Nemčije in Avstrije, dalje Čehoslovaške, Jugoslavije itd. kvarno vplivale na našega kmeta, da ni posvečal gojenju sadja prevelike važnosti. V zad-

njih časih, pa so se gospodarske prilike naštetih držav zelo izboljšale. Močno se je dvignila kupna moč prebivalstva in ne pretiravamo menda, ako trdimo, da bo letos sadje (brešnje, breskve, marelice itd.) zelo iskano in da bo radi tega doseglo prav lepe cene. Ako je podglavka visoka cena vina v zadnjih dveh letih naše vinogradnike k novim nasadom, zakaj bi ne veljalo isto za sadje? Popravimo tedaj, kar smo zamudili, kajti le od izvoza lahko pričakujemo blagostanja.

S presledkom zadnjega desetletja tičimo v vinski krizi, ki nas spravlja v vedno večje dolgove. Ne smemo se tu ozirati na Gore, ki naj bi bile naš rešitelj, marveč stremeti moramo za tem kako odpravimo vinsko krizo, ki jo lahko smatramo za kroničen pojav. Bližamo se že poletju in še vedno nam leži v kletih nerazprodan precejšen del lanskega vmskega pridelka. Davki so veliki, pomanjkanje denarja pri vinorejnih strahovito. Kaj tedaj početi za ublaženje krize? Tudi tukaj bi se našla od pomoči iz zagate. Je pri nas mnogo krajev, kjer ni mogoče misliti na odpravo trte radi tega, ker drugi pridelki ne uspevajo. Tudi bi prehod na kako drugo panogo krizo še poostri. Radi tega bi bila najlažja stvar, zvezana z najmanjšimi stroški, delno precepljenje v zlahne trte, ki bi nam rodile namizno grozdje, katero bi zamogli vnovčiti po brezdvomno višjih cenah kakor pa vino. Tu moramo pomisliti predvsem na inozemstvo, kjer bi lahko že tem avgusta prodali večje množine namiznega grozdja, ki prevoz.

Je še mnogo različnih vprašanj, ki nas tarejo in napisati bi se dale o njih cele kolone. Njih rešitev je pa v pretežni večini odvisna od vprašanja kapitala. In ravno tega prinese lepo naloženo vsak premanjkuje.

Ek.

Dve slike

V katastrof sem našel na dve enako veliki zemljiški povesti, v četrtini razdalji. Iz zemljiške knjige sem razbral, da se je lastnik prvega posestva opustil bremen, ki so obteževala posest, dočim je bilo pri drugem gospodarju ravno obratno.

Pa pogledmo žive slike! Prvi gospodar vodi svoje gospodarstvo čez 20 let. Prezel je obremeno, zanemarjeno posestvo in bomo premišljeno: par kosov poljskega orodja in dva suha repa. »Koraj je bilo treba«, mi je pripovedoval, »na mlada ramena sem naložil žalostno dedščino in skrb za starega očeta. Premišljal sem, se posvetil računal in se končno z vsvo vno lotil dela. Počasi sicer, a šlo je. Travnik, hlev, njiva, vse se je boljalo. Ko sem videl prve sadove svojega truda, sem se šel bolj zavzel. Vedno je bilo za zob in za potrebščine. Se ostajati je pričelo. — Moram pa dostaviti, da se imam za svoj napredek zahvaliti osebiti knjigam. Te so mi svetovale, me bodrile in vadiile, in so mi še danes dobre svetovalka.

Casi so se zelo predugacili, razmere postrile. A kdor je že skušal gospodar, viro, ne klona. Saj je še dosti načrtov, ki jih lahko uresničimo in si izboljšamo svoj položaj. Osebito se moramo zavzeti za organizacijo kmetijskega gospodarstva.

En primer: Cena žive teže naše klavne živine je 2½ do 3 lire za kg, medtem ko je drugod večja (5-5,58 lire). Kaj bi ne mogli izposlovati razlike sebi v prid?

Mislím, da je naša prva naloga skrbeti predvsem za mlečno živino, ki našim razmeram najbolj odgovarja in je najbolj dobičkonosna.

Priznam. Hočete reči, da moramo uvesti pasmo, ki bo kolikor mogoče mlečna, to je, ki bo hrano najbolj izkoristila. To pa gre počasi, mi pa moramo gledati, da dobro vnovčimo to, kar imamo.

Mislím sem celo na zadržno mesnico. Kaj se Vam zdi? — Mislím je zdrava; a treba je najprej dobre osnove posebno v moralnem pogledu. Razmere nam bodo sproti kazale, kaj in koliko smemo podvzati.

In je nadaljeval: Gospodarski zavodi naj bi za svoj okoliš vodili seznam za ukitec dobrih živali. Ta-

Razne zanimivosti

Rimska policija zbira dokaz proti onečaševalcu in morilcu dakile.

Urad javne tožbe že mrlično zbira s pomočjo rimske kvesture obteženi material proti Gerolimoni, zločincu, katerega usoda bi se — kakor se je prvotno zdelo — morala zaključiti pred posebnim sodiščem. Ljudsko mnenje zahteva za nečloveškega uničevalca mladih dekliških življenj smrtno kazen. Zanimivo je dejstvo, da je Gerolimoni izvrševal zločine izključno ob sobotah.

Dve družini nesrečnih žrtev, in sicer stariši Bianke Carlieri in Rosine Pelli sta že naznanili, da naložita proti Gerolimoniju kot tožbi stranki. Ena najvažnejših prič proti zverini v slovaški podobi je gospe Cecilija Pacciarini, katere hčerko je skušal Gerolimoni odpeljati. Ta gospe se je naravnost igrala z nevarnostjo, da razkrinka zločina. Poslala je dvakrat svojo hčerko v neposredno bližino zločince in opozvala. Opazila je strašen izraz obraza zločince, ko je spoznal, da se mu je namen jalovil. Vabil je malo ulgo tako obupno v avtomobil, da je gospe Pacciarini bila v resničnem strahu.

Gerolimoni je živel razmeroma razkošno. Imel je dve stanovanji in avto. Značilno je dejstvo, da se ne ve, kam je dajal pravi svojo perilo. Ko bi se to doznalo, bi bil kup dokazov brezdvomno veliko večji.

Zločince smatramo za onečaševalca naroda. Vendar se pa zdi, da ne pride pred posebno sodišče, ker slučaj ni predviden v spremembah zakona, ki zahtevajo kompetenco posebnega tribunala.

Požretni bacili

Na poljedelskem zavodu v Brombergu na Poljskem je uradoval do nedavnega časa neki dr. Prus, o katerem se sedaj govori, da se je bil sam promoviral za doktorja medicine. Nadrejene oblasti so se čudile, kako to, da ima zadnje mesece zavod tako velike izdatke. — Posebna komisija je pregledala račune, in ugotovila, da je zavod porabil 400 kg mesa samo za »prehranitev bacilov«. Stvar je prišla tudi v časopise, ki so pa kmalu utihnili. Dr. Prus je nekam izginil, z njim je izginilo še nekaj uradnikov, ker so kmalu bacile in sicer na take načine, kakor bi jih nameravali čez tedne zaklati.

Izumitelj Maxim umri.

V New-Yerseyu (Zedinjene države Severne Amerike) je umrl minul teden Hudson Maksim, izumitelj hudega razstreliva, brezdimnega sredstva, v starosti štiri in sedemdeset let. Hudson Maxim je bil inženir in zelo izobražen. Njegov brat je izumil strojno puško. Kraj v New-Yersey-u, kjer je zgradil Maxim mnogo tovarn, se imenuje po njem Maxim. Vedno je izboljševal razstreliva. Leta 1901. je izumil maximit, zelo hudo razstrelivo, s katerim se polnijo v Zedinjenih državah naboji za oklopna jekla. Maxim je pa bil tudi pisatelj in najbolj znana sta njegova spisa: »Znanost poezije« in »Filozofija jezika«. Omeniti treba, da je bil Hudson velik nasprotnik vojne in se je udeležil vsakega zborovanja, ki je imelo mirovne namene.

Čudak.

V Sheffieldu (Anglija) je umrl W. F. Tibbits. Bil je odvetnik in znan čudak. Še kot osemdesetleten starček je hodil po dve tri ure peš, samo da si je prihranil stroške za cestno železnico. In vendar je ena najbogatejših oseb v tamokšnji pokrajini. Bil je samec. Ko je bil mlad, je pravil, da si ne more dovoliti luksusa zakonskega življenja,

pozneje je hodil pa le za opravi. Zapustil je dva milijona funtov šterlingov, ki ju podeduje njegova nečakinja gospodična Fischer v Tunbridge Wells-u. Tibbits je živel tako skromno, da je vedelo le nekaj njegovih intimnejših prijateljev za njegovo premoženje.

Dobro poznavalec ljudi.

Londonski odvetnik Hermes si je hotel na vsak način zagotoviti, da se ga bodo vsaj enkrat na leto spominjali njegovi prijatelji. Napravil je oporoko, določil precejšnjo svoto, navedel v oporoki imenoma svoje prijatelje, katerim se napravi enkrat na leto in sicer na obletnico njegove smrti bogata pojedina iz obresti naložene svote. On je zelo dobro poznal ljudi in je vedel, da se spominjajo gostje njegove gostilnice, tudi če je ta umrl. Ker je lansko leto umrl odvetnik Hermes, so se letos prvič zbrali njegovi prijatelji k izbornemu obedu. Druge osebe nimajo pravice udeležiti se teh pojedini kakor samo one, ki jih je bil odvetnik imenoma navedel v oporoki. To število se bo z leti seveda krčilo, zato bo pa pojedina lahko obilnejša, manj oseb pa dražje kosilo, kajti vsako leto bo enaka vsota na razpolago. Čim dražje kosilo, tem bolj se bodo spominjali prijatelji svojega dobrotnika. Kdor izmed prijateljev preživi vse druge, temu ni treba bogatega obeda, kajti naložena vsota ostane njemu. Na ta način si je odvetnik v resnici zagotovil, da bo živel še nekaj let v spominu svojih ožjih prijateljev. Brez pojedine bi pa to nikakor ne šlo.

Brivci stavkajo.

V Kopenhagnu, glavnem mestu na Danskem, so začeli stavkati brivci. Zahtevali so, naj jim obrtna oblast vsaj enotni kmet. Obrtna oblast se pa ni vdala tej zahtevi in izbruhnila je stavka. Može se se vdali v razmere; kaj to, če pojdejo tudi kosmati po ulicah, mnogi so se pa doma brili ali pa šli k prijatelju, ki je znal briti. Vse drugače so se pa obnašale ženske. Dva, tri dni je šlo, nato so pa sklicevale sestanke, prirejale zborovanja in zahtevale od obrtne oblasti, naj takoj ugodi brivcem in naj jim zviša cenik. Ker so bile med njimi tudi žene onih uradnikov, ki so imeli pr obrtni oblasti glavno besedo, so žene zmagale in brivci so nehali stavkati.

Štiridesetletna stava.

Amerikanska šahista Hymann Hendler in Leon Prochnick, oba starčka že nad osemdesetletni let, sta stavila prav sedaj pred štiridesetimi leti, da dobi oni, ki zmaga v desetih zaporednih partijah šaha, od svojega nasprotnika 100 steklenic konjaka. Doslej še ni nobeden spravl nad osem zaporednih zmag skupaj. Kaj pa bo, če bi ta ali oni res zmagal in dobil deset liter? V tem času je postala Amerika oziroma so postale Zedinjene države brezjirihčinnigruetg h-a hv dbwwh alkohole. Alkohol se ne sme prodajati, se ne sme uživati. Čudno, da ni državno pravičnost, da uničilo te stave, ki je po sedanjih ameriškanskih pojnih nemoralna, in kaznovalo oba starčka, ki že štirideset let vztrajata pri stavi in se borita za sto steklenic prepovedane pijače.

V dvajsetem stoletju.

V malem mestecu severne Poljske si je kupil neki ljudskoškolski učitelj nov, velik, moderen radio-aparat. Kmetje so te dneve učitelja ubili in aparat uničili, trdeč, da je radio hudotvorno delo. Kmetje vztrajajo pri izjavi, da dekuje, odkar je kupil učitelj omenjeni aparat, vonomer in sicer tako obilno, da je žetev vedno v nevarnosti.

Solnčni mrk dne 29. junija.

Najlepše se bo opazoval letošnji solnčni mrk dne 29. junija, ki bo pri nas le delen, v severni Norveški in Švediji pa popoln, v Norlandu na Švedskem. Švedska akademija odpošlje posebno ekspedicio v kraj Undefaker. Tudi opazovalnice in zvezdarne v Kielu in Bergedorfu pri Hamburgu pošljejo svoje odposlance na Švedsko, kamor pridejo tudi učenjaki iz Rusije, Poljske in Holandskega.

DAROVI

Gospod Benedikt Poniz iz Gorice daruje Lit 20.— za »Šolsko društvo«.

Blagemu dobrotniku, ki se ob vsaki priliki spomni tega prepotrebne društva, srčna hvala!

BORZNA POROČILA

Trst, 11. maja 1927.
Amsterdam 732-742, Belgija 253.50-258.50, Francija 71.85-72.35, London 89.40-89.70, New York 18.35-18.45, Španija 352.50-356.50, Svica 354.50-358.50, Atene 24.45-24.95, Berlin 432.25-442.25, Bukarešt 11.45-11.95, Praga 54.35-54.85, Madžarska 317-327, Dunaj 255-265, Zagreb 32.15 do 32.65.

Uradna cena zlata (10. 5. 357.12. Vojnoodškodn obveznic 63.40.

Naročajte in širite „EDINOST“

TRGOVINA
LUIGI GREGORICH
Trst — Via Giannastica 15

KRONE

briljante, platina, 20-kronske zlate komade
ZLATO priduje po višjih cenah nego vsak drugi
ALBERT POVH - urarna
Trst, Via Mazzini 46

POZOR!
Ne pozabite, da bo prodajala ob priliki velikonočnih praznikov trdka
Old England
Trst, Corso V. E. 26
(nasproti zastavljalnici)
Moške obleke od L. 140 — naprej
Površčine od L. 180 — naprej
Velika izbira tu in inozemskega blaga.
Lastna krojačnica L. r.
Govori 33 slovenski

Oglasi v Edinosti imajo najboljši uspeh

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v vadbenem tisku. Razpolaga v najmodernejšimi stroji, črkami, Lynotype, stereotipno ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska.
In ručine prevedel IVAN VOJK.

Cena L. 6.—, po pošti priporočeno L. 7.40. V inozemstvo L. 8.40 proti vnaprej poslanemu snesku. — Roman je izdal in založila Tiskarna Edinost. — Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20. I. — Knjigarna J. Stoka, Via Milano 37 v Trstu. — Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. — Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. — Kraljher Josip, Postojna.

Vezano v originalne platnice (cena L. 10) se dobi v knjigarni STOKA.

VELIKI POPUSTI
ŠIVALNI STROJ
specijalen na pedal, s predalom in pokrovom L. 500. Največje jamstvo. Brez plačen pouk v vezenju.
Cervellini
Via G. Muratti 4, Trst pri kino (Excelsior)

JAKOB BEVC
urarna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
Krone plačuje višje kot vsi drugi.
Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine.

Velikanski dohodi dunajskega POHIŠTVA

navadne in finejšje vrste
ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah.

Na drobno. Na debelo.

Največje jamstvo.

R. CAMPONOVO

Viale XX Settembre 33 - Trst

Tel. 793

(600)

Tržaška posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z omejl. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje“ na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.

Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safe)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67.

(604)

Majstarejši slov. denarni zavod

Predno prodaja
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO IN SREBRO
obiščite zlatarno
v TRSTU,
Stermin Via Mazzini št. 43
kjer dobitte najvišje cene. — Kupujem hitre mestne zastavljalnice.

Zobozdravnik
Dr. SARDOČ D.
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani št. 16, III. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7